

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, Lj., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „
V upravništvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 120.

V Ljubljani, v soboto 26. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Liberalnega glasila ordre de bataille.

Vsakemu je življenje drago. Glede fizičnega življenja ni razlike; v političnem življenju pa razločujemo dvoje vrst političnih strank. Nekatere stranke hočejo živeti le na podlagi trdnih načel, druge zopet za vsako ceno.

Politična stranka, katere glasilo je »Slovenski Narod«, hoče se obdržati na površju političnega življenja za vsako ceno. Ne govorimo tu o narodno-napredni stranki, temveč o stranki »Slov. Naroda« ali stranki dr. Tavčarja. Narodno-napredne stranke, ki bi s svojo organizacijo in s svojimi načeli določevala smer politiki svojih pristašev, ni; dr. Tavčar s svojo malo kliko in svojim listom daje smer politiki od zgoraj dol. Ker se pa dr. Tavčar hoče držati na vsak način v neomejenem gospodstvu pri listu in stranki, od tod tudi izvira, da ima vse dejanje in nehanje v stranki in v glasilu »Slov. Nar.« pečat in karakter Tavčarjeve in — Malovrhove individualnosti. Ker se pa to gospodstvo brez pravega pozitivnega dela ne da tako lahko obdržati, zato sta vodja in njega pobočnik izumila si svoj genijalni načrt. Svojo »absolutno« narodnost sta žrtvovala Schweglavi nemški zvezi, da si v slučaju nevarnosti zagotovita nemške rezerve. Ob času volitve poslanca Kušarja so Nemci rešili napredno ladijo. Za kako ceno, ne vemo, to pa vemo in vidimo, da se nemštvo v slovensko-nemški zvezi na Kranjskem jako dobro počuti in žal tudi napreduje. Absolutni narodnjak in radikalec dr. Tavčar pa je postal mehak oportunist in se rad izogne kaki preporni točki, n. prim. zadnjič glede ljubljanskih samoslovenskih napisov v deželnem odboru.

Iščeta pa ta dva vodja še drugih pomoznih trum. Najprej sta vzela učiteljstvo na piko. Te ni bilo težko pridobiti, ker imajo na čelu moza širokega obzorja slovenskega pedagoga in »prepisatelja« Dimnika. S tem se da govoriti in »Učiteljski Tovariš« s svojim hlapčevanjem Tavčarjevi

misli je sredno razdelil učiteljstvo v dva tabora.

Drug lov je napravil voditelj na trgovce. Ker se je bilo zasnovo nekaj konsumnih društev na Kranjskem, so bili naravno vznemirjeni nekateri trgovci in to ugodno priliko je porabil dr. Tavčar, da nase priklene trgovce ne v korist trgovcev, temveč v korist stranke.

Ze jedno leto obstoji trgovsko društvo, odbornik mu je dr. Tavčar, tajnik pa celo Malovrh, in kaj je napravilo to društvo za trgovino pozitivnega. S psokami na teh par konsumnih društev v »Narodu« javlja to društvo svoje življenje in Malovrh je jako vesel, da ta obstoje, ker brez njih bi še ne vedeli, da je g. Malovrh tajnik trgovskega društva.

Ta dva stanova, učiteljski in trgovski, bodita kvas za množitev »Narodove« stranke na deželi. Ker pa je brez dela, brez programa vendar težko držati na vrvi, zato je bilo treba nekaj storiti. Delo je naporno, program je včasih na potu za kako transakcijo z Nemci, zato pa sta ta dva »Narodova« vojskovodja pustila vse to na strani in se spustila na kritikovanje nasprotne stranke. Zato imata kvalifikacijo, saj imata list popolnoma v rokah. Izumila sta za list novo »taktiko«, katera se zdi celo nekaterim »Narodovcem« nespodobna.

Kakšna je ta taktika?

1. »Narod«, in ta list je glasilo stranke, kaže duhovščino v najslabši luči. Kar je zadelo nesreč tekom stoletij slovenski narod, vse to pripisuje ta list krivdi duhovščine. Kdor bere »Narod« in ne pozna moralnega nivoja tega lista in ne faktičnih razmer, mora priti do sklepa, da v našem narodu ni večjih propalic, kakor so duhovni. Nečistnike, lakomnike, oderuhe, sploh ljudi najnižje vrste naj reprezentuje slovenska duhovščina v ogromni večini. »Liferant za duhovske potrebe« je S. Ernst, kmetijske zadruge si je duhovščina ustanovila za svojo »lačno bisago« in farovski odirajo ljudstvo, kjer morejo. Take pavšalne lopovščine meče »Narod« dan na dan duhovščini v obraz.

To ni slučaj, to je zistem »Narodove« taktike.

2. Drugi objekt za »Narodovo« polemiko pa so zadrage. Kakšno taktiko ima tu? Prav jednostavno. Vsaka zadruga mu je — konsum. Mi ne moremo misliti, da bi pri »Narodu« ne znali razločevati produktivnih in konsumnih zadrug, ali tega bržkone iz zlobnosti nočejo. Zadrage, eh, to je kost, na kateri glodajo v »Narodni tiskarni«. Pa enkrat so bili v velikem strahu. Ko je pričelkom leta »Narodni gospodar« pisal glede konsumov in predlagal, da se prodaja kolonijalnega in manufakturnega blaga izloči iz delokroga kmetijskih zadrug in izroči združnim trgovcem, joj, takrat je spreletavala zona redaktérje »Narodove«. Kaj? Bog ne zadeni, da smo še ob to vado za kaline med trgovci!

Ako sta dr. Tavčar in Malovrh prepričana ob ogromni škodi, katero zadava teh štiri do pet konsumnih društev na Kranjskem trgovskemu stanu, potem bi bila z veseljem pozdravila ta predlog »Narodnega gospodarja«. Ali tajnik trgovskega društva in odbornik trgovskega društva dr. Tavčar sta pisala v »Narodu«, da se pristaši »Narodovi« iz trgovskega stanu ne bodo usedli na te klerikalne limanice. To je »taktika«, kaj ne? Vprašamo samo, se li spleča pametnemu človeku pričati se s takim listom?

»Narod« se drži gesla: Z rokami in nogami se borimo zoper vse naprave, kjer imajo klerikalci kaj vpliva. — Seveda za to ne vprašajo, ali pri tem njihovem zbijanju ne trpijo škode občeslovenske koristi? To je absolutna narodnost »Narodovcev«.

Sedaj pa še par besedij o »Narodovi« taktiki. Nedavno je »Narod« opravičeval svojo taktiko. Kakor se iz članka razvidi, predsed »Narodovo«, in kakor sam piše, »nespodbno« pisarenje celo pristašem in bralcem »Naroda«, namreč onim, ki imajo — recimo — še nekaj ukusa. »Narod« pa opravičuje svojo »brezobzirno« taktiko, ker le na tak način bode obvaroval svojo stranko pred klerikalstvom. Kupičenje škandalov, kupičenje lažij, klevetanj, psokv in osebnih napa-

dov, to je »taktika«. S takimi sredstvi naj se drži katera stranka? In ako je »Slovenec« krotek, ako ne sega po orožju, kakoršno rabi »Narod«, potem to pripisuje nespretnosti — redakterja.

Kajpak, do take žurnalistiške spretnosti se ne bomo dvignili nikdar, kakor »Narod«. Da pa ve »Narod«, zakaj večinoma puščamo »Narod« na strani in ne reagujemo na vse njegove debele in drobne novice, katere stresa na glavo pristašev naše stranke, bodi mu povedano, da smo prišli do prepričanja, da z »Narodom« dostojna polemika ni mogoča, kajti ako mu desetkrat dokažemo, da je napačno pisal, da je krivično napadal, da so njegova poročila izmišljena, on bode enajstič svojo trdil.

In tisto brezobzirno taktiko glede privatnih zadev posameznih oseb nasprotnikov, ki je tako dobro došla »Narodu«, ej, kako bi i mi lahko segli po tem orožju. In ne treba bi bilo niti povečevanja, niti izmišljevanja, kakor je navada pri objavi čenč in škandalov v »Narodu«. Samo gola fakta bi navedli in ne bilo bi treba daleč iti, ne na Francosko, niti na Nemško!

Toda tak poklic žurnalista se nam ne zdi lep, niti koristen, temveč sramoten za slovensko javnost in zato bo moralo uredništvo »Naroda« ostati pri mnenju, da ima »Slovenec« za tak posel — nespretno urednike!

Sicer pa vztrajamo tudi poslej preko psokv, ki lete na naše glave, pri delu, pri pozitivnem delu za ljudstvo. Vodnik nam je pa naš program, naša načela. Delo zabavljanja prepuščamo pa kot njegovo specialiteto »Narodu«.

Iz delegacij.

Iz Budimpešte se nam brzojavlja: V včerajšnji plenarni seji avstrijske delegacije so vložili interpelacije: Delegat Vencajz zaradi nedovoljene koncesije v izrabo vode Sičere v Bosni, delegat Wachnyanin zaradi vojaških vaj 80. pešpolka na velikonočne praznike v Galiciji, dr. Gessmann

LISTEK.

Navadni in častni član,
ali: Nasprotja se dotikajo.
Iz življenja.

Vsak stan ima svoje prednosti, ima pa tudi svoje težave. Razsođen človek ne bode torej povzdigoval in v zvezde koval enega stanu, poniževal pa drugega. »Učiteljski Tovariš«, ki samega sebe visokoleteče imenuje »glasilo jugoslovenskega učiteljstva«, pa bi se po pravici smel imenovati le »glasilo jugoslovenskega učiteljstva«, te zlate resnice ne pozna. Hvalisa namreč sicer res vse hvale vredni učiteljski stan, zabavlja pa duhovskemu. Sploh so »Uč. Tovarišu« klerikalci trn v peti, in menda zaradi tega silno šepa v logiki. Posebno težko mu ležijo v želodcu klerikalni poslanci, zato je izdal parolo: Proč s klerikalnimi poslanci, na njihova mesta pa naj pridejo učitelji in sicer naše barve!

Dosedaj smo mislili, da zmožnost za poslanstvo ni razdeljena po stanovih, tako, da bi posebno en stan imel to zmožnost, drugi pa ne. Ako pa verujemo »Uč. Tovarišu«, potem moramo misliti, da ima samo učiteljski stan in sicer samo liberalna in

državno ali deželno poslanstvo, tako, da bi ti gospodje edini smeli posedati po zbornicah, tam delati politiko in postaviti, po šolah poučujejo naj pa drugi, ker to ni za tako učene in modre gospode. Ako kandiduje učitelj, ni pameten človek proti njemu zaradi njegovega stanu, marveč sodi ga po nazorih, katere zastopa, in po zmožnostih, katere ima. Da bi pa samo liberalni in jungovski učitelji imeli patent na poslanstvo, to je nazor, kateri se glede domisljivosti in megalomanije more meriti samo z nazorom »Slov. Naroda«, da morajo vsi, ki hočejo, da jih bo ta list hvalil ali vsaj ne napadal, ki hočejo, da jim ne bo odrekal zdrave pameti, priobčevati svoje spise samo in izključno le v njegovih predalih.

Toda pustimo premišljevanja in podajmo se na polje dejstev. Zakaj so po mnenju »Uč. Tovariša« liberalni in jungovski učitelji sposobni za posel poslancev? Zato, ker imajo vse potrebne zmožnosti za ta poklic. Te zmožnosti so po sodbi »Uč. Tovariša« sledeče: »Poslanec mora z bistrim očesom prepoznati razmere . . . Poslanec mora biti inteligenten človek, z razvitim intelektom in rattrim umom . . . mora biti politiški naobražen . . . Poznati mora svoj narod natanko, vedeti, kaj narodu prija. Nikdar ne

lastni koristi«. Te lastnosti mora imeti poslanec po sodbi »Uč. Tovariša« (št. 15. z dne 20. maja 1900), potem pa mora končno še »biti dober govornik«. Seveda vseh teh lastnosti klerikalni poslanci po sodbi »Uč. Tovariša« nimajo. »Poslanec je morda celo svoje volilce s praznimi obljubami le slepil, ker je bil željan mandata in dijete«, tako pravi »Uč. Tovariš«.

Poglejmo sedaj malo, kako sodi glede teh lastnosti učitelje dr. Ivan Tavčar, radi »posebnih zaslug« častni član »Zveze učiteljskih društev«. Omenjene članke je »Uč. Tovarišu« pisal naveden član »Zveze«, sedaj pa bo govoril nje častni član.

Vzemimo samo povest Ivan Slavelj, ki je bila spisana leta 1875, tedaj, ko je uže mnogo let vladal toli hvaljeni novi šolski zakon. Ugovarjal bo marsikedo, češ, da v Tavčarjevih povestih ni niti jednega normalnega značaja, da so v njih vsi značaji tako čudno raztegnjeni in razblinjani, kakor človeške podobe v vdratih zrealih, katera kažejo po sejmih v »čarovniških kabinetih«. Toda resnica je, da izliva pisatelj svoje prepričanje v svoja dela, da jim daje in jim dajati more le duha, katerega in kakeršnega ima sam.

Torej pogledimo, kaj misli dr. Tavčar o

stopnik učiteljskega stanu o omenjeni postvi. Kaj sodi Štefen Deska o dietah, ali bi on res ne kandidoval samo zaradi diet? Poslušajmo: (Povesti spisal dr. Ivan Tavčar. V Ljubljani, Ig. pl. Kleinmayr et F. Bamberg. 1896, I. zvezek) str. 18: Veselil se je »učitelj Deska tolstega gorenjskega sira, katerega se je vedno najedel v žalnem umetnišču; upal se ga je enkrat do sitega najesti« . . . str. 22: »Deska se spravlja počasi nad sir, katerega je bil položil predenj prijatelj umetnik« . . . str. 25: »Deska pa je bil dobre volje, ker nocoj pojde v posteljo z lahko vestjo in s trdnim prepričanjem, da ga čaka jutri dobra hrana« . . . str. 26: Slaveljeva mati ponuja Deski velik hleb kruha: »Lačnemu učitelju se začare oči in odgovori ji iz srca: »Nekaj Vam bom povedal, mati, odkritosrčno povedal: Kar se tiče —, kar je rečeno, mati, prav rad ga vzamem«. . . str. 31: »Tudi Deska se kmalu potem prijazno poslovi z gospodinjo. Bil je zadovoljen; zadovoljen s svojim opravkom, in viri nam pravijo, da tudi s svojo večerjo«. Zadosti! Razvidno je iz tega, da sta glede diet strašansko navskriž glasil »zveze slovenskih učiteljskih društev«, namreč »Uč. Tovariš«, in pa častni član

glede ustanovitve društva avstro-ogerskih častnikov. Nato se prične debata o proračunu ministerstva za vnanje stvari. Poročnik Baccuelli naglašuje, da se boče višja potreba 250.000 kron večinoma porabila za pomnožitev konzulov, kar je gotovo želja delegacije.

Delegat Kaftan govori o cesarjevem potovanju v Berlin ter naglašuje, da Čehi v trodržavni zvezi ne vidijo tolikega jamstva miru, kakor je predsednik naglašal v svojem nagovoru. Čehi se boje za samostalnost in neodvisnost avstrijske države. Ko bi se bila v Berlinu vršila le družinska slavnost, ne trebalo bi tolikega diplomatskega aparata, navzočnosti ministra za vnanje stvari in drugih funkcionarjev. Čudno je, da se berlinske slavnosti izrabljajo za trozvezo, dočim se z druge strani naglašuje, da zveze »de facto« več ni.

V Italiji se ljudska volja iz gospodarskih ozirih upira trodržavni zvezi. Nemčija in Italija sta tukaj po grško-turški vojski malo prijazno odgovorili na noto dunajskega kabineta glede zasedenih provincij, Italija je celo pretela z zasedanjem Albanije. Govornik se sklicuje na govor ogerskega ministerskega predsednika dne 21. prosinca in pravi, da se po teh dejstvih more prav oceniti vrednost trodržavne zveze. Govornik omenja izgon slovenskih delavcev iz Prusije ter naglašuje, da Avstrija sicer ni mirno gledala takih dogodkov. Beseda dr. Kramarja o izrabljenem »klavirju« ni prazna fraza, minister hoče na ta klavir le nove strune napeti. Ako hočejo avstrijski državni cesarjevo potovanje v Berlin porabiti kot demonstracijo za trozvezo, treba je pomisliti, da bi to ne koristilo naši državi in vzbudilo nevoljo na oni strani, kjer bi morali gojiti prijateljske razmere. Le znani takt vladarjev je preprečil neprijeten vtis na češki narod, ko bi se bil cesar udeležil odkritja Sigmundovega spomenika. Avstrija ne sme biti vazalna država Nemčije. Od Rusije, ki nam je v nevarnih časih večkrat dokazala zvesto prijaznost, se nam ni treba bati. Proti Italiji so cesarju udani Tirolci in Jugoslovani trdna obramba, ko bi avstrijski državni umeli utrditi ta naravni zid. Nemčija nam je kot zvesta zaveznica iztrgala Malo Azijo. Tamošnje železnice so odprle sveta za 30 milijonov naseljenecv in Avstrija bi mogla tija obrniti tok izseljevanja. Nemčija je za 50 % zvišala carino od piva, kar čuti izvoz iz Češke. Najbolj pa nas je Nemčija iznenadila z izrednimi novimi carinskimi tarifi.

Nasproti Rusiji pa je Avstrija nekako mrzla, in postopanje avstrijske vlade nasproti Srbiji, Bolgariji in Črni Gori vzbuja užaljenost. Osebito avstrijsko varstvo Obrenovičeve dinastije ne more utrditi našega prijateljstva z Rusijo in pojasni tudi zvezo Bolgarije z Rusijo. Naše ministerstvo za vnanje posle se je moglo šestokrat prepričati o lojalnem ve-

denju Rusije, približanje Rusiji je mnogo koristilo našemu izvozu v Azijo in Levanto. Govornik nato preide na domače razmere in naglašuje, da more utrditi mir popolna ravnopravnost. Češka obstrukcija ni po volji Čehom, pa tudi ne večini, ki si je ravnopravnost zapisala na zastavo. Priporočajo nam kompromis, a tega ne pomislijo, da med pravico in krivico ni kompromisa. Češka obstrukcija hoče ravnopravnost češkega jezika v uradih in enako vrednost obeh narodnosti v deželah češke krone. Predloženi vladni jezikovni načrti pa kratijo ravnopravnost češkemu narodu. Govornik želi samostojnost vnanje politike, odkritosrčne in prijateljske razmere z Rusijo, z balkanskimi in drugimi državami, osebito pa dobre in pravične carinske in trgovinske pogodbe. Spoštovanje enakopravnosti vseh narodov v državi bodi geslo ministra za vnanje posle.

Delegat Vencajz obžaluje vpliv trodržavne zveze na upravo naše države. Južna meja je po svoji zemljepisni legi in zvestobi južnih narodov obramba države. Namesto da bi to mejo utrjevali, godi se nasprotno ravno vsled trodržavne zveze. Italijanstvo, nemštvo in mažarstvo ovirajo Jugoslovane v gospodarskem, kulturnem in narodnem razvoju. Politični ideal Slovencev in Hrvatov je združenje vseh narodov svoječasnne Hrvatske v okviru Habsburške monarhije. To je stari ilirski program, in avstrijski cesar ima še danes naslov ilirskega kralja. Ti narodi bi se ne upirali trodržavni zvezi, ko bi imeli enake pravice z drugimi. — Zveza z Italijo pa je Avstriji in Jugoslovanom preje na škodo, nego na korist. Jugoslovani so prepričani, da se ravno vsled te zveze zanemarjajo Dalmacija in druge primorske dežele. Slovenci in Hrvati ne zahtevajo, kar je sosedovega, toda glasno morajo ugovarjati proti vednemu zatiranju, ki se s pomočjo državne avtoritete vrši povsod v javnem življenju. Prednosti italijanskega življa so menda priprave za bodoče dogodke, katere morejo le Jugoslovani preprečiti. Iz teh razlogov se Jugoslovani ne morejo ogrevati za trodržavno zvezo. Želimo pač, da bi minister ne pogrešal teh simpatij.

Dr. Stranek izjavi, da se Čehi ravno ne upirajo trodržavni zvezi, dokler ne zahteva večjih žrtev in trajajo z Rusijo prijateljske razmere. Ko bi bil grof Goluhowski to, kar je govoril o dobrih razmerah z Rusijo poleg trozveze, povedal 14 dni prej, prihranil bi svetu mnogo vzemirjenja. Za vsprejem našega cesarja v Berlinu smo tamošnjemu prebivalstvu jako hvaležni. A zdelo se nam je večkrat, da hočejo ta obisk izrabljati za nemške strankarske namene, za kar je pa cesarjeva oseba prevzvišena. Ako grof Goluhowski trdi, da je cesarjev obisk utrdil trozvezo, potem je ta trozveza morala biti na slabih nogah. Govornik graja vnanjo politiko, osebito nedoslednost glede vzhoda

in Krete. Nemčija si je v Turčiji pridobila neprecenljive prednosti, dočim naša avtoriteta v Carigradu označuje efere vojaškega atašea Giesla. Od obljub Goluhowskega v trgovinskem oziru ni drugega ostalo, nego zvišanje carine od piva v Nemčiji. Govornik zahteva izdajo višnjeve in rjave knjige, kakor se je preje godilo, in obžaluje, da je diplomacija tako izključno aristokratska. Govornik pravi, da se Goluhowski sicer ni uradno vtikal v notranje stvari, toda kot minister, ki ga posluša vlada, ima tisoč sredstev in potov, da more vplivati tudi izven svojega delokroga. Goluhowski je vplival na notranje razmere in sicer vedno proti Čehom. Zato pa mu izražajo svoje največje nezaupanje.

Delegat Demmel izjavi, da odobruje vnanjo politiko in pozdravlja trozvezo ter prijateljske razmere z Rusijo. Govornik želi še ožjo gospodarsko zvezo z Nemčijo ter pozivlja Čeha, naj v dunajskem parlamentu povedo svoje pritožbe, da se doseže mir. Dr. Pacak mu zakliče: »Pričnite!« Demmel odgovarja: »Mi smo pričeli in smo pripravljeni za spravo z Vami, kolikor dopuščajo koristi našega naroda.«

Dr. Slama govori o iztiranju slovenskih delavcev iz Nemčije ter prečita neki uradni pruski list. Grof Goluhowski zakliče: »Ta odredba je že preklicana!« Nasproti dr. Demmelu naglašuje dr. Slama, da so Nemci pričeli z obstrukcijo. Čehom je morda boj proti Nemcem manj po volji, nego tem proti Čehom. Čehi niso nikdar šli v Moskvo beračit, ampak obiskat le etnografsko razstavo. In zakaj bi tega ne smeli? Sicer pa Čehom tudi v Avstriji ni treba beračiti, imajo pa pravico zahtevati. — S tem je bila končana debata, ki se danes nadaljuje

Dogodki na Francoskem.

Francози so senzačen narod. Še vedno se niso pomirili valovi izza Dreyfusove afere, v kateri sta si rudeči Millerand in bivši monarhist Gallifet podala roke, da rešita židovskega izdajavca in republiko. Vlada je še o pravem času spoznala nevarnost in uprizorila drugo afero: iznašla je veliko rojalistiško zaroto. Z enim udarcem je zadela nacionaliste, antisemite in orleaniste. Konec dvamešne komedije pred senatom je bil, da so bili vsi zatoženci razun treh oproščeni. Ljudstvo je bilo zopet opeharjeno, treba je bilo nove afere, da se ministerski prostozidarji vzdržijo na krmilu. Minister Millerand ni bil v zadregi. Zajahal je starega konja Voltrovega: écrasez l'infâme. Lepe duše v socialnem taboru so mu ploskale, in Waldek-Rousseau je bil rešen s svojim ministerstvom, mogel se je zopet pokazati v zbornici. Pričela se je gonja proti verskim kongregacijam, v prvi vrsti proti asumpcionistom.

Že dolgo časa so bili ti možje trn v očeh dreyfusardov: židov, prostozidarjev, ra-

dikalcev in socialistov. Prostozidarji so si privajali pravico, da smejo sami uganjati politiko in delati volitve. Asumpcionisti so sicer pred sodiščem priznali, da izdajajo in pišejo politične liste. Naglašali so pa, da s tem nočejo vplivati na vlado, ampak le katoliško vero braniti proti hudobnim napadom. Tudi sodniki jih niso mogli obsoditi zaradi politike in v zadregi so izkopali iz kazenskega zakonika iz l. 1834. že pozabljen člen, ki prepoveduje nad 20 članov v eni družbi. Liberalni državni pravdnik Bulot je dosegel namen: kongregacija je bila razpuščena in očetje asumpcionisti so plačali po 16 frankov kazni. Republika je bila zopet rešena.

Prisile so občinske volitve, ki so iznenadile svet. Zadnji dve nedelji so volitve v občinske zastope dokazale, da so razmere na Francoskem postale za vlado že neznosne in da se bliža nova katastrofa. V Parizu so zmagale protivladne stranke in si v občinskem zastopu priborile večino, na deželi pa je dobra tretjina občin pri volitvah pokazala nezadovoljnost s sedanji razmerami. Posebno izid volitev v Parizu je osupnil vlado in njene pristaše, v vrstah nacionalistov pa vzbudil burno veselje. Vladni listi se sicer trudijo, da bi utajili poraz vladnih strank. Prazno delo! Kdor ima oči, da prišteje razmerje glasov, mora uvideti, da so republikanci doživeli sramoten poraz. Na Francoskem je i danes še vedno merodajen Pariz in ravno tukaj je pri volitvah zapel zvon, ki vabi vse dobre Francoze v deželi, da vstanejo in se oproste židovsko-socialistiške klike.

Republikanci so zadnja leta slepo množili napako na napako. Da se vzdržijo na krmilu, iskali so pomoči pri strankah, ki gotovo ne iščejo slave in moči francoske svoje domovine. Francija je bila dolgo let merodajna v Evropi, a danes je doma razcepljena žrtev brezdomovinskih strank, na vnanje pa brez vpliva in moči. To so žalostni vspehi prostozidarskih rovarjev! In ta poraz so doživeli sovražniki cerkve ravno v času, ko so gojili največje nade. Upali so, da bode krasna razstava omamila duhove in utrdila vladno stališče. Varali so se! Ministerstvo čuti, da se mu majejo tla pod nogami. Vendar so Francozi toliko trgovci, da so se volitve izvršile brez posebnih izgrediv in da pride obračun na vrsto šele po svetovnem trgu. Ko pa se zapró vrata razstave, odmevale bodo po Parizu glasne izjave proti Loubetu in vladi.

Sicer ne moremo trditi, da so dinastije pred republiko bile vzvišene nad vsako grajo. Korupcija je bila tudi na dvoru Louis Filipa in Napoleona III. Vendar pa se vlada tedaj ni vezala s takimi nasprotniki, ki prodajajo za bakšiš dobro ime francoskega naroda in njegove domovine. Danes pa panamisti in borzni baronje ne poznajo drugega nasprotnika, nego katoliško cerkev. In s to frazo trapijo ljudstvo, češ, da vera nima nobene

mora biti inteligenten človek, pravi »Učit. Tovariš«.

Dr. Tavčar opisuje (str. 21) obširno, kako občuduje Deska slikarja Žolne nestvor, Zveličarja na križu, oblečenega v talar. »Pokaže se podoba na križu. Deski se odpro usta in molče upira oči v novi dokaz Lavrencijeve zmožnosti«. . . . Deska tudi zdravi bolnike: (pg. 12.) »Mati«, in gospod Deska obstane ter s čudno učenostjo obrne pogled na objokano ženo, »mati, poslušajte moje besede, te sem bral v starih visokoučenih bukvah, v taistih so vsi zdravilni plodovi popisani, povedane vse dobrodejne koreninice, vsi močni sadeži in vse rastline in vsa mogočna zdravila in vsa krepka doktorstva«. Potem pa polaga častni član učiteljske zveze učitelju v usta besede, ki bi delale čast vsaki konjederki.

Tako sodi o inteligenci učiteljev častni član zveze njihovih društev. Proti koncu povesti se posebno smeši filozofijo Štefana Deske.

Konečna sodba častnega člana zveze učiteljskih društev o učitelju Štefanu Deski je ta-le: (pg. 102.) »Štefan Deska je dobil . . . prostor v hokovškem gradu, kjer se vsak dan do sitega naje. To mu je pa nekoliko zmedlo »filozofično sistemo« . . . Ali linbezen do filozofije mu je ostala in

rešiti težavno vprašanje: čemu je človek na svetu«.

Mislimo, da bi bil Štefan Deska tudi lahko na to vprašanje poleg drugega odgovoril: »Zato, da premišlja, zakaj se včasih imenujejo častni člani, morda radi posebnih zaslug?«

Zasluge častnega člana za učitelje pa si ravnokar videl, dragi bravec.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

XXIV.

Wanne, 1. maja.

Danes sem bil v Münstru, glavnem mestu Vestfalskega. Po dokončanih opravilih sem se bil vsedel na brzovlak in peljali smo se dalje in dalje proti severu, na progi, ki veže Kolin z Bremenom in Hamburgom. Industrijski kraji zginjajo za nami; široka ravan je obrastena z gozdi in pašniki. Semtertja se pokaže lična vasica s pristnimi kmetijskimi hišami. Značaj Münsterlanda je do cela drugačen ko značaj Ruhrkohlen-gebieta.

Prvi majnik je danes. Mati narava si je nadela zeleno ogrinjalo. Prvo cvetje se razcvita po sadnih in gozdnih drevesih. Ptiči pevci žvrgole po logih in dolih. Res, divna

Lepo mesto je vestfalski Münster. Prebivalcev res da nima kedove koliko; — cenijo jih nad 60.000, med njimi 50 tisoč katolikov in 10.000 protestantov; — pa imazelo lepe hiše, sezidane večinoma v pristnem nemškem slogu, in veliko znamenitih cerkva.

Krog l. 795 je Ludgerij, ki je l. 804. postal prvi škof münsterski, blizu sedanje stolnice sezidal cerkev in kraj nje velik samostan (monasterium), po katerem je mesto dobilo svoje ime. V njem je prebival s svojimi tovariši. Ves prostor je obdal s trdnim zidovjem. To je bilo prvotno mesto.

V zgodovini mesta Münstra so posebno imenitni anabaptisti (prekrščenci). Ko je Martin Luter zasejal po Nemčiji ljuliko krivoverstva, so se počasi iz pravega protestantizma izcimile najrazličnejše verske ločine. Saj so bile in so še dandanašnji sekte karakteristično znamenje krive vere. Najhujsi so bili pač anabaptisti, ki so se l. 1534 polastili Münstra. Kakor nam poroča zgodovina, so se počenjale v mestu grozne neumnosti in budalosti. Janez Bockelson, ki je kot navaden rokodelski pomočnik zašel v to mesto, je »po navdihnjenju od zgoraj« spoznal, da je ravno njega Bog izvolil za kralja münsterskega. Kot »sijonski kralj« je v Adamovi obleki norel po mestu, in vse mu je moralo biti pokorno. Več kot jedno leto je oblegal uporno mesto münsterski škof, do-

danjih postavah je dal glavne tri upornike umoriti; njih mrtva trupla so zaprli v kletke in jih obesili na zunanji strani stolpa pri cerkvi sv. Lamberta. Tamkaj so visele te kletke do l. 1881, ko so stolp podrli in sezidali novega. Ljudje se na te kletke še prav dobro spominjajo. Razume se, da so telesa anabaptistov že davno spreperela.

Münster je znamenit tudi vsled tega, ker se je tukaj sklenil glasoviti vestfalski mir. Mnogo škode je povzročila žalostna tridesetletna vojska; nemški, švedski in francoski državi je odvzela najboljše moči. Dolgo časa so se vlekla mirovna pogajanja, dokler niso vse tri države podpisale miru dne 24. oktobra 1648 v münsterski mestni hiši. Na rotovžu se še sedaj kaže »dvorana miru«, ki je baje opravljena še sedaj ravno tako, kakor je bila pred 250 leti.

Lepa svetišča božja so: stolnica, cerkev sv. Ludgerija, sv. Lamberta, Naše Ljube Gospe, sv. Mavricija itd. Ne bom vam jih popisoval; bilo bi predolgočasno. Vse so gotične; nekatere starejše imajo romanske primese.

Izmed spomenikov naj omenim kipe cesarja Viljema I., pesnice Anete Droste-Hülshoff in pa znanega pedagoga Overberga. On je početnik vestfalskih ljudskih šol; od l. 1783. dalje je bil vodja jedne take šole, zadnja leta svojega življenja pa vodja mün-

dotike s politiko. Qui bene distinguit, bene docet. Res je, vera ne sme biti dekla stranke, nikdar se ne sme mogotcu vreči pod noge. Vera je prevzvišena, da bi služila čisto posvetnim namenom. A tudi politika ne more roditi dobrih sadov brez prave vere. Ta je vez človeške družbe, družine in države. Brez dekaloga se tudi država ne more vzdržati. Načela krščanske morale veljajo za vladarja in posamezne državljane. Ker pa ni dvojne pravičnosti, ne dvojne morale, zato so verski nauki edino prava podlaga uspešni in zdravi politiki.

Ni pa potrebno, da bi se politika popolnoma spojila z vero. Vera naj le kaže politiki pravo pot, da ne zaide od resnice, in pravice, in da obeduje, vsaka v svojem delokrogu, pospešujeta ljudstev časi in večni blagor. A to je ravno, kar pobijajo in sovražijo liberalci vsepovsod, češ, da vera ostane le v cerkvi. Pozabljajo da dejstva zgodovine in silo razmer, ko sta bili in sta vera in politika tesno združeni, v mnogih vprašanjih neločljivi.

Cerkvena zgodovina pa tudi izpričuje, da je večkrat cerkvena prostost vzrasla na razvalinah samostanov. Na Francoskem je škofje poskušali svojo srečo in sedanja vlada je resno pričela kulturni boj. A ravno to je rešilo katoliško Nemčijo v kulturnem boju ter premagalo železnega kancelarja. Tako more tudi na Francoskem tiranstvo tripičnih bratov roditi dober sad, da se združijo pošena srca. In iz te zveze utegne priti na površje Herkul, ki bode očistil Avgijev hlev prostožidarske nesnage.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. maja.

Ministerski predsednik Koerber o položaju. Dopisnik krakovskega oficijelnega glasila se je te dni razgovarjal z ministerskim predsednikom o sedanjem parlamentarnem in notranje-političnem položaju. »Državnik,« kakor ga nazivlje imenovani dopisnik, pravi, da so se razmere tako poostrele, da ni več mogoče odlašati z rešitvijo krize. Toda z absolutizmom se kriza ne da lahko rešiti, taka rešitev je vsikdar zelo problematična. Resni politiki se morajo ozreti po drugem izhodu iz zagate. Vlada je predložila jezikovne načrte. Češkim zastopnikom, ki so pričeli obstrukcijo proti Claryju, ker odpravljenih jezikovnih naredb ni nadomestil z jezikovnim zakonom, tudi ti načrti niso všeč, akoravno splošna javnost z njimi ni v obče nezadovoljna. Iz tega sledi, da parlamentarne razmere niso zdrave in da vlada ne sme kapitulirati, ker bi sicer obstrukcija ostala zmagovalka. Mnogostransko se dela

spomenik v parku pred duhovščino. Sedaj naj pa še kedo reče, da je bila katoliška cerkev in pred vsem njeni duhovniki sovražnica šol in ljudske omike! Tak človek je nesramen lažnik in s svojim govorjenjem kaže, da zgodovine ne pozna prav nič.

Lahko rečemo, da je v prvi vrsti Overbergova zasluga, da so vestfalske šole tako izvrstne. Nasprotno moramo pa z žalostjo pripoznati: Da imamo v Avstriji tako slabe šole, tega je v prvi vrsti kriv protestant — brezverec Dittes; oni mož, o katerem so pisali njegovi lastni stanovski tovariši, njegovi najboljši poznavatelji, da je bil slab, recimo naravnost: nič vreden vzgojitelj; mož, ki je svojo herostratsko slavo dosegel le po svojem liberalizmu in brezverstvu; mož, za katerega se dandanašnji ogrevajo le še — nekateri slovenski učitelji.

Pokukal sem tudi v akademijo. Ni posebnega veliko poslopje; sezidano je v nemškem slogu, ki je pomešan z gotičnimi oblikami. Vseučiliščniki imajo ravnokar vpišovanje. Raznobarvane čepice švigajo po avli sem in tja. Razmerje med dijaki je v Nemčiji mnogo bolj kot pri nas v Avstriji. Da, tudi v Nemčiji je bil čas, ko se katoliški dijak ni smel pokazati na ulici, ne da bi ga zasramovali in za njim kazali s prstom. Pa ti časi so minili. Sedaj so si dijaki ravnopravni med seboj. Izgredi, kakršni se dogajajo na pr. na Dunaju ali pa v Gradcu, v Nemčiji niso več mogoči. Vsako vseučilišče ima svoje katoliško akademsko društvo

na razpust parlamenta. S tem res dosedaj ni poskusila nobena vlada. Toda predno se odloči vlada za ta korak, je treba dognati, ali morejo stranke same premagati obstrukcijo. Treba bo pričeti najodločnejši boj proti obstrukciji. Poljski klub je že uvidel to potrebo; treba je, da prične z dejanji. Vplivati mora tudi na ostale stranke na desnici, da se udeležijo energičnega boja. S tem seveda ni rečeno, da mora biti ta boj zmagoslaven, a poskusiti se mora z njim, in sicer častno, odkrito in energično. Desnica ne sme kazati take vnemarnosti, kakor za grofa Thuna. Prenašati treba dolge seje, a tudi osehne napade in žalitve. Pokazati mora desnica dobro voljo. Dokler pa ne poda tega dokaza, ni čudo, da se vedno govori o razpustu parlamenta kot jedinem dosedaj še ne poskušenem sredstvu. — To so želje in navsveti pl. dr. Koerberja. Te nasvete pa hočejo Poljaki spopolniti tudi s tem, da hočejo privabiti v bojne vrste tudi »državo ohranjujoče in vladezmožne« levičarje. To pa bržkone ne pojde. Levičarji si ne bodo hoteli vezati rok za bodočnost. Desnica bo seveda storila vse, a brez uspeha. Češka obstrukcija bo 30. junija še ravno tako čila in zdrava, kakor je danes. Z lepa se toraj kriza ne bo rešila v kljub najboljši volji desniških strank.

Stojajna zmaga krščanskega Dunaja. Včeraj je volil dosedaj židovski drugi volilni razred 46 mestnih odbornikov. Vspeh volitev je iznenadil celo same krščanske socialce. Dobili so židje popolno le jeden sam židovski mestni okraj namreč Leopoldovo mesto, kjer so izvoljeni židje Helbig, Mayer, Müller in Ellbogen z večino 310 glasov. V sedemnajstih okrajih so prodrli z ogromnimi večinami sami kršč. soc. V prvem okraju, notranje mesto, je izvoljen jeden kršč. soc., jeden pa pride v ožjo volitev, in v znanem 9. okraju Alsergrund pridejo v ožjo volitev vsi štirje kandidati, a razmerje glasov, 1124 proti 1114, kaže, da se tu židje ne morejo naprej veseliti končne zmage. Odločili bodo nemški nacionalci s svojimi glasovi, ki se baje pri prvi volitvi niso združili z nobeno stranko. V ožjo volitev pride toraj pet kršč. soc. kandidatov in sicer v 1. okraju stolni kanonik Schöpfleuthner, v 9. pa Gsottbauer, Grundler, dr. Klotzberg in Wolny. Vsi drugi kršč. soc. kandidati so toraj izvoljeni in imajo toraj v tem razredu že sedaj sedemindeset mandatov, mej tem ko so jih imeli dosedaj le 24. Židovski liberalci, dosedaj v posesti 14 mandatov, imajo sedaj samo štiri, nemški radikalci pa mesto osmih nobenega. Udeležba pri volitvi je bila primeroma zelo velika, kajti udeležilo se je je povprečno 63% vo-

ali pa še po več. Pristopijo lahko tudi bogoslovci, in skoraj vsi kaplani se mi pohvalijo: »Jaz sem starašina katoliškega akademčnega društva v Münsteru, v Bonn, Freiburgu, v Inomostu itd.« Vsa ta društva so med seboj v zvezi, »kartelu«. V isti zvezi so z njimi dunajska »Norica«, graška »Karolina«, praška »Ferdinanda« in inomoška »Austria«. Upajmo, da tudi »vremena Kranjcem« bodo se zjasnila.

Popoldan smo zopet drdrali proti jugu. Dve postaji pred Münsterom stoji vasica Dülmen, znana kot rojstni kraj pobožne nune Katarine Emmerich. Še sedaj kažejo v tukajšnjem samostanu celico, v kateri je živel in imela svoje prikazni. Po vseh župniških dobiš njen životopis in njeno delo: »Trpljenje N. G. J. Kr.« Ljudstvo jo časti kot svetnico. Mnogo priznanih čudežev se je že zgodilo na njenem grobu. Že par let se razpravlja v Rimu proces, da bi jo proglasili za svetnico, in pravijo, da vse kaže na to, da jo v kratkem proglase. To bode pristna vestfalska svetnica.

Na postaji Dülmen je bilo zbranega mnogo občinstva. Z istim vlakom se je namreč pripeljal münsterski škof Herman, obiskat svoje vernike. Navdušeno so ga pozdravljali; on pa je prijazno odzdravljal na vse strani.

V družbi dominikanskega provincijala iz Düsseldorfa sem se pripeljal v Wanne. Proti večeru sem zopet sedel na delu.

lilcev. Krščanski Dunaj slavi sedaj popolno zmago i v drugem razredu. Dne 28. t. m. pride na vrsto tretji in 31. t. m. pa novi četrti razred.

Parlamentarne volitve v Belgiji se vrše jutri prvikrat po novem proporcionalnem sistemu. Voliti bo 76 senatorjev in 152 poslancev. Po novem zakonu dobi razmerno zastopstvo v obeh zbornicah vsaka stranka, ki dobi gotovo število glasov. Ožjih in nadomestnih volitev sedanjí volilni red ne pozna; ako se sedež izprazni vsled smrti ali odložitve mandata, pride v zbornico namestnik. Volitev je strogo tajna in obligatorična. Kdor se brez opravičljivega vzroka ne udeleži volitve, obsodi ga mirovno sodišče na denarno kazen. Volilo bo toraj z malo izjemami vse in to ni nič kaj ljubo liberalcem, ki so dosedaj pogosto računali na ne polnoštevilno udeležbo katoliških volivcev.

Burska deputacija pri Mac Kinley-u. V torek popoldne je vsprejel predsednik severo-ameriških zveznih držav Mac Kinley bursko odposlanstvo v zasebni, neoficijelni avdijenci. Že samo to je dokaz, da se oficijelna Amerika ne mara ozirati na burske zahteve. Člani deputacije so povedali namen svojega potovanja, ob enem pa tudi izjavo državnega tajnika Haya, ki je rekel, da zvezne države ne morejo posredovati. To izjavo je pozneje potrdil tudi Mac Kinley, ter dostavil, da je svojedobno že sam ponudil posredovanje angleški vladi, a ga v Londonu niso sprejeli, in da se sedaj ne da ničesar več storiti. Odposlanstvo je odgovorilo na te besede, da ga zadovoljuje že zavest, da imajo Buri prijatelje v zveznih državah. — S tem je burska deputacija brezvspešno zaključila svoje potovanje. Nihče ne mara posredovati, vse se boji angleške oholosti, ki noče vsprejeti posredovanja in hoče koncem vojske sama narekovati pogoje, pod katerimi sklene mir z južno-afriškima republikama, ki izgineta z zemljevida.

Slovstvo.

Knjige Slovenske Matice I. 1899.

(Ocenili Cirilci.)

(Dalje.)

Zbornik. Na svetlo daje »Slovenska Matica« v Ljubljani. I. zvezek. Uredil L. Pintar. 8°. Str. 259. »Druga vojska z Benečani«. Spisal Ivan Steklasa.

V tem delu popisuje začetka pisatelj borbe srenjskih Uskokov z lakomnimi Benečani po smrti generala Rabate od l. 1602. Glavna vsebina te razprave je pa vojska avstrijskega nadvojvode z Benetkami l. 1616 in 1617, ki se je vršila večinoma ob Soči. Ker je bila torišče bojov slovenska zemlja, in ker so Slovenci denarno in z moštvo prispevali k vojski, zanima spis nas, njih potomce, ob enem pa jasno priča o udanosti naših pradedov do Habsburžanov in o njih religioznem čutu, ki so ga teptali »sebični kramarji« in nalik divjim Turkom skrunili svetišča. Vendar bi bil pisatelj prav storil, če bi bil razdelil tvarino v več manjših oddelkov, da bi bilo delo bolj pregledno in da bi navedel že spodaj vire, da bi se človek lažje priučil natančneje o kakšnem dogodku. V spisu kar mrgoli jezikovnih hib n. pr.: »izprečati se«, »zaslužba«, »grof Sforza od Porzie«, »prikazati Turkom kot sokrivce«, »na temelju obsodbe«, »kopnena stran«, »na svobodo rustiti«, »priebegati«, »nekaj smelega podvzeti«, »večina konj je propala na kamnitih tleh«, »potožim se na kaj«, »galija«, »nevcvrščena gaz«. Nekateri stavki so predolgi, nekatere stavke je treba večkrat prebrati, da se dobi prava zmisel, zlasti one, ki se začnajo s »čim«.

Doneski k zgodovini književne zveze mej Čehi in Slovenci. Nabral + Ivan Kunčič. Po pisateljevi smrti uredil Vladimir Levec. (Str. 72—214.) Jedro teh doneskov so pisma, ki so jih pisali drug drugemu: Frančišek Metelko in Jožef Dobrovsky, Frančišek Metelko in Pavel Jožef Šafařík, Stanko Vraz in Pavel Jožef Šafařík, Matija Čop in Pavel Jožef Šafařík, Oroslov Caf in Václav Hanka, Jernej Francelj in Václav Hanka, Jernej Kopitar in Václav Hanka, Valentin Vodnik in Jožef Jungmann. Rajnki je prepisal to pisma iz zbirke »Muzeja kraljestva

Ljubljanskem Zvonu, nekaj jih je pa prvič natisnjenih. V njih se nam kaže vpliv, ki so ga imeli (omenjeni možje) Čehi do naših književnikov. Mnogo dobrega hranijo v sebi zabilježeni drobci, ob enem pa nam razsvetlujejo značaje omenjenih mož, ker se privatno pisatelju lahko več zaupa kakor pa javnosti. Lahko bi bil izostal spredaj »pripomenek«. Dasiravno je nekaj nekrolog umrlemu pisatelju, vendar se v njem nahaja preveč osebnosti, kar pa ne spada v znanstvo! Škoda, da pisma ne bodo pristopna vsem Matičarjem, ker so pisana v tujem jeziku!

»Bibliografija slovenska«. Slovensko knjištvo od 1. januarja do 31. decembra l. 1898. Sestavil R. Perušek. (Str. 215—259.) Razvrstitev je ista kot prejšnje leto.

Beneška Slovenija. Prirodosnanski in zgodovinski opis (15 podob). Spisal S. Rutar, c. kr. gimn. prof. 8°. Str. 138. Cena 1 K 40 h. — »Morituri vos salutanti« mi je odmevalo v ušesih, ko sem prečital »Beneško Slovenijo«. Posebno pa mora zaboleti Slovenca str. 171., kjer stoji zapisano, da so si sami beneški Slovenci podpisali smrtno pogodbo. »Po vojni leta 1866. in premirju v Korminu (27. julija) so napravili med beneškimi Slovenci plebiscit. Vsi k temu poklicani so se izrekli za monarhično konstitucionalno vlado kralja Viktora Emanuela II., jeden sam Slovenec je bil proti zedinjenju z Italijo. Avstrija si je prizadevala, da bi dobila beneške Slovence, in je hotela odstopiti za to kos Tirolske (primierski okraj), da bi ohranila šempeterski okraj. Tedaj je odbila smrtna ura »Beneški Sloveniji« ...

Celo knjigo je razdelil g. pisatelj v dva dela, v zemljepisni in zgodovinski del. V prvem delu je popisal Benečijo in njene prebivalce in nam podal k sklepu kratko razlago beneškega narečja in nekoliko poskusov iz ondotne narodne literature, med kojimi bi bilo marsikaj lahko izostalo prav brez vse škode. Krajepis je jako natančno sestavljen, le žal, da se ni priložil knjigi kak majhen zemljevid, ker bravec pri toliko imenih ne more z uspehom slediti g. pisatelja, posebno zato, ker je g. pisatelj več krajev zaznamoval z nerabnimi imeni. Staro, srednjeveško mesto Vencov je prišlo v knjigo menda le radi mumij, ki se nahajajo v ondotni župnijski cerkvi, ker ta kraj nima za beneške Slovence nobenega pomena.

Čudno se glasi stavek (str. 22.): »V dolini veljajo za celo premožne, a v resnici so le štedljivi in z malim zadovoljni« ali pa (stran 49.): »Skozi tako ulico se pride do cerkve sv. Ivana, na kateri raste tudi trava, čeravno padajo v njo rudeči in modri žarki skozi pobarvana okna«. Povsem nerazumljivo je: »Globoko zarezana dolina Barmanova je očitna priča ledene dobe med rezijanskimi gorami in dokazi (?), da so eratične skale prišle od »Tjanynowoc hürè«». Menda zaradi njegove divje okolice se spominja (?) Barnau (potok!) v narodnih pripovedkah mnogo bolj pogosto, nego Bela (str. 52.)

Na str. 66. piše g. pisatelj o jako čudnih »duhovskih razmerah« med beneškimi Slovenci, a vidi se, da jih dobro ne pozna. Kakor piše on, tako je bilo morda pred 23 leti; a če je »Slovenec« l. 1878., list 134 do 135, tako pisal, ne sme se pač sedaj kar tako prepisati iz njega, ker so se razmere jako izpremenile.

Slabo je utemeljena trditev: V isti kotanji se nahaja tudi vas Podrata (Clap) in južno od nje Gradišče (Gradiscutta) s kapelico sv. Marije Magdalene, kar gotovo (!) dokazuje, da je stala na ondesnjem mestu prazgodovinska naselbina (str. 43.)

Zgodovino beneške zemlje je razdelil g. pisatelj v več dob in jo, kolikor se je dalo, dobro sestavil. »Zgodovinske listine« so se namreč večinoma poizgubile. V XVI. veku je bil pogorel župnijski arhiv v Šenpetru. Italijani so prodali l. 1866. mnogo spisov slaniarjem v Korminu in Gorici. Kar je še ostalo, so naložili na voziček in odpeljali v Čedad in spravili na kaščo uradne palače, kjer so izpostavljeni dežju, vetru in mišim (Podrecca II. 131.) A vendar bi bil g. pisatelj lahko kaj poročal o turških na-

1890. prof. Masoni. Tudi bi bilo zanimivo ališati kaj o klicu »Le vkup, le vkup«.

Jezik je v knjigi dokaj čist in prikupljiv kakor sploh v Rutarjevih spisih, vendar se nahajajo nekatere napake v nji, ki so se urinile v njo tudi menda dosti radi tega, ker je moral spis hitro v tisk. Tako stoji na str. 45.: Kraj je razupit mesto razvpiť, ker je beseda goteka (vpian), skoro vedno rabi obliko nek mesto neki, splošno piše pri pridevniki na-ski tudi nedoločno obliko, katere slovenščina ne dovoljuje, bolje je pisati poučevati in ne podučevati (61), farna matrika je župna matica in ne zapisnik. In ker je g. pisatelj hotel imeti vsa krajevna imena v slovenski obliki, bi bil morda solnograški škof bolji od salcburškega (str. 130.)

Tedenski koledar.

Nedelja, 27. maja: 6. povelikonočna, evang.: Jezus govori o pričanju sv. Duha. Jan. 15. Magdalena Pac. — Ponedeljek, 28. maja: Avgustin Kantvar. šk. — Torek, 29. maja: Maksim. šk. — Sreda, 30. maja: Feliks p. — Četrtek, 31. maja: Angela d., Patronila d. m. — Petek, 1. junija: Juvencij m. — Sobota, 2. junija: Marcelin in dr. mm. — Solnce izide 30. maja ob 4. uri 20 min., zaide pa ob 7. uri 36 m. — Luninspremin: Mlaj 28. maja ob 3. uri 48 min. popoldne. — Dan zraste v juniju do 21. za 16 min., in se skrči do 30. za 3 min. — Musica sacra v nedeljo 27. maja: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Mašo »Jesu Redemptor« zložil Ad. Kaim, aleluja z verzikloma koralno, ofertorij zl. Ant. Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: »Missa Cunibert« v D-moll zl. Pankr. Rampis, graduale Ant. Foerster, ofertorij »Ascendit Deus«, Ant. Foerter.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. maja.

Nadvojvoda Rainer je prišel včeraj po noči iz Gorice v Ljubljano nadzorovat tukajšnje domobranstvo. Dohod nadvojvode smo naznanili v sredo. V Ljubljano je prišel tudi korni poveljnik iz Gradca.

Deželni predsednik baron Hein se je včeraj z Dunaja vrnil v Ljubljano.

»**Slovenski Narod**« se čudom čudi, da sem ga »počastil« z odgovorom. Seveda bi mu bilo najljubše, da bi ga bil za logične kozelce, ki jih je prebračal v prvem svojem članku, še pohvalil in mu poslal zahvalo za lepe priimke, ki mi jih je natovoril. V drugem članku je vso stvar, zavoljo katere je ta boj nastal, pustil lepo na miru in pravi samo na kratko, da nisem prav za prav nič odgovoril. Po njegovem mnenju je namreč ves slovenski svet prepričan, da ima moja graja nekaterih slovenskih pisateljev (»Nekateri namreč menijo, da knjižni jezik prenaša in prebavlja brez nevarnosti hrano, ki je ni vaje in mu jo oni nabirajo, kakor sraka gnezdo, iz vseh strani slovanske zemlje svete«). Posili ga hočejo približati hrvaščini, ruščini in svoji slovanski, ter pozabljajo, da je naš jezik namenjen v medsebojno razumevanje najprej nam samim in ne drugim, da ima ta moja graja isti pomen, kakor iz nje zveržena in meni podvržena njegova trditev: »književni naš jezik ni torej nič drugega nego mešanica iz hrvaščine, ruščine in tako imenovane slovanske, ki ne služi v medsebojno porazumevanje nam samim, nego drugim! Po njegovem je moje svarilo: »Ne mešajte jezika!« isto kar »Naš jezik je mešanica, torej ga le dalje mešajte!« On tako rekoč zahteva še posebnega dokaza, da sta si ta dva stavka po vsebini naravnost nasprotna, kontradiktorna, da torej ne more biti to, kar on trdi, moje mnenje. Jaz sem mislil in sem še vedno te misli, da je tako dokazovanje vsakemu pametnemu in mislečemu človeku odveč; vsak vendar vé, da je stavek »konj ni lisica« naravnost nasproten stavku »konj je lisica«. Trditev, da je »naš knjižni jezik mešanica« je tedaj zrasla na »Narodovem« vrtu, jaz nimam z njo čisto nič opraviti, »Narod« je njen duševni oče, on naj tudi skrbi za tega svojega deteta nadaljno življenje ali — smrt!

»To njegovo pisarjenje o našem knjižnem jeziku je res — da rabim »Narodova« ipsissima verba — skrajno nespametno, ker je tako priemočno pisarjenje voda na mlin

našim političnim nasprotnikom!« Tako pa ne pisari Štrekelj, ampak »Slovenski Narod«. Kedor torej zlobno, kakor on, preobrača moje svarilo, da ne smemo mešati jezika, v trditev, da je naš jezik mešanica, tega sem pač smel po vsi pravici imenovati ostudnega zavijača in brezvestnega ponarejavnca in tak je in ostane v očeh vsakega pametnega človeka dotle, dokler ne poreče: »Zmotil sem se, naglica me je prevzela! Mea culpa!« »Pri tem ostanemo in naj neblagi »Slov. Narod« svoj trebuh še tako napihuje, da rabim zopet prelepe in fine njegove besede. »Narod« se tudi čudi, kako sem dosegel svoje akademično dostojanstvo, ki je on poliva z najnesnažnejšo gnojnico, kakoršna se cedi pri nas samo z njegovega gnojišča. Prepričan naj bo, da se nisem sam naredil in imenoval za vseučiliškega profesorja, predlagali so me v slovanski filologiji spoštovani možje, ki so si me poprej pač dobro ogledali, ali sem za tako službo ali ne. O mojih znanstvenih delih pa nima on prav nobene sodbe, ker jih ne razume. Pri vsem »Narodovem« zabavljanju na mojo osebo, katere vendar, kakor pravi on, v domovini ne pozna nihče (torej tudi on ne!), se mi zdi čudno zlasti to, kakó potem on vé, kaj rad »žlampam«, »kaka jed se mi prilega«, v kaki »tolpi me opazuje že več let«. Če sem tako neznan in malo nevaren, čemu vzdržuje še svojega skrivnega policaja? Rajši bi tiste krajcarje, ki jih izdaje zanj, dal v kak naroden namen! Ne da bi »Narod« preklical zadnjič grajano obrekovanje Miklošiča, še nadaljuje je! Opozarja me milostno na »le-tega javne govore«. S tem opozarjanjem jaz nisem zadovoljen; nimam časa, da bi v teh govorih iskal, katero mesto on misli. Pozivljem ga, naj on sam poišče, kje je Miklošič »Slovenec v nič deva!«. Dokler »Narod« tega ne stori, je in ostane navaden obrekovavec. Tudi njegova nova trditev, da je bil Miklošič »po svojem mišljenju renegat« je za vsakega, ki je Miklošiča osebno poznal, grda laž, prav vredna in dostojna »velikega »Naroda«, ki tako nedostojno govori o častnem meščanu — ljubljanskem!

K. Štrekelj.

Dr. Tavčar pisatelj in politik, pa naš pravopis. Znano je, s kako silo se zaganja glasilo dr. Tavčarja, »Slov. Narod«, v pravopis, katerega je v svoj slovar sprejel Pletersnik in Levec s svojo znano knjigo. Vsakega, kdor je na sumu, da hoče braniti ta pravopis, napade »Narod« s krepelcem, in baškar še leži »Slov. Narod« strašne rane, katere je zadobil v kratkem, ali za »Narod« ostudnem boju s Štrekljem. Dr. Tavčar kot politik je torej hud sovražnik Pletersnikovega pravopisa. Na sv. Andreja dan leta 1896 pa je isti dr. Tavčar pisal predgovor slovenskim svojim »Povestim«, ki izhajajo pri nemškem knjigotrtcu Bambergu. Na str. VI. tega predgovora čitamo (L. zvezek dr. Tavčarjevih »Povesti«): »Poskrbel sem namreč za to, da so se moje povesti v tem novem natisku uravnale, kolikor je bilo to sploh možno, po pravopisu Pletersnikovega slovarja, ker sem te misli, da slovenski pisatelji pridemo najprej in najlaglje do prepotrebne enotnega pravopisa, ako si vzamemo za podstavo znamenito Pletersnikovo delo.« — Tako pisatelj dr. Tavčar. Levec ima za podstavo Pletersnikovo delo in vendar si ga je Tavčarjev »Narod« privoščil. Sedaj samo še čakamo, kaj bo politik dr. Tavčar v svojem »Narodu«, glasilu nasprotnikov Pletersnikovega pravopisa, raztrgal pisatelja dr. Tavčarja, prijatelja Pletersnikovega pravopisa. Dosledno bi to bilo, ker stari Janus je šel menda z Rimljani k pokoju. Ali morda ne?

Kadar sodi slepec o bojah. Naši narodni naprednjaki so se s svojo javno zvezo z Nemci pripravili ob zaupanje našega ljudstva. Pomagali so s to zvezo Nemcem v naše deželi do moči in upliva, katera jim po številu nikdar ne pristojata. Nemško gledišče in druge nemške naprave žive od te zveze in da baron Schwegel in dr. Schaffer ne rabita upliva, ki jima ga daje zveza z narodnimi naprednjaki, ravno v korist Slovincem, je jasno vsakemu. Prišlo je tako daleč, da je o dr. Tavčarju in njega stranki pisala graška »Tagespost«, da sta ji simpatična. Da bi se torej naši naprednjaki pokazali v nekaj boljši narodni luči, podtika

vsakemu nemškutarjenje. Dr. Štreklju so to očitali, in sinočnji »Narod« piše, da sta se baje dr. Sustersič in nadzornik Šuman, ko sta se v četrtek na kolesih srečala, pozdravila z nemškim kolesarskim pozdravom »All Heil«. Ubogi slovenski narod! Zato, ker dr. Štrekelj piše v naš list in ker je dr. Sustersič baje v četrtek spregovoril dve nemški besedi, je tvoja narodna samostojnost v nevarnosti. Le plačuj tisočake za nemško gledišče, le pokoren bodi baronu Schweglju in dr. Schafferju, to ni nemškutarstvo, ampak samo narodno naprednjaštvo. Znani so nam narodni naprednjaki, ki so v šali prepevali celo »Wacht am Rheine«; to bi našemu narodu prav nič ne škodilo, ampak da je njih stranka v našem deželnem zboru in odboru v javni zvezi z Nemci, to je naši narodni stvari v pogubo, našim naprednjakom pa je to vse — narodno.

Velik političen shod v St. Ilju v Slov. goricah. Jutri v nedeljo 27. maja zboruje jareninsko politično društvo ob pol 4. uri pop. v prostorih Celcerjevih v St. Ilju v Slov. goricah. Govorili bodo poslanec župnik Lendovšek, slavna kmečka govornika posestnika Mlakar in Novak. Zanimanje za shod je splošno. Naj bi bila tudi udeležba velika. Zato Slovenci Šentiljski, Slovenci sosedje in rodoljubi od blizu in daleč udeležite se vsi tega za skrajno slov. mejo silno važnega shoda!

Dolenjavas pri Ribnici. Od 11. do 20. maja smo v Dolenjevaški župniji obhajali duhovne vaje, katere so vodili misijonarji gg. Jan. Macun, Vinc. Krivec in Karl Jevšenak. Pri krasnih govorih bila je cerkev vsak dan do poslednjega prostorčka napolnjena, tembolj ker je bilo deževno vreme za delo manje ugodno. Poleg domačinov se je tudi mnogo sosedov vdeležilo duhovnih vaj. Bog povrni preč. gg. misijonarjem za njih trud, kakor tudi ptujim gg. spovednikom, ki so nam s toliko vstrajnostjo pomagali. Daj Bog, da bi se te dni storjeni dobri sklepi resnično tudi v dejanju izvrševali.

Nov vožnji red za Gorenjsko. Jeseni bosta vozila dva nočna vlaka iz Ljubljane na Gorenjsko. Prvi bo odhajal iz Ljubljane ob 10. uri, drugi pa ob pol 1. uri po noči. Prvi zjutranji vlak bo v Ljubljani že ob pol 5. uri, drugi pa ob pol 9. uri.

Časniški glasovi o stavki v Vevčah. »Edinost« prinaša o stavki vsak dan obširna poročila. Danes došla »Edinost« pravi: »Skrajni čas je pač že, da bi se vse postavilo na stran šibkejšega zatiranca mesto na stran mogočnega zatiralca. In kdo ne ve, kaj se lahko zgodi potem, ako vevška tovarna res izvede svojo namero, ter odpustivši vse dosedanje domače delavce najme tujih, bržčas Nemcev s Štajerskega?! To bi bilo gorostasno in v ljudstvu, ki se zdaj ogiba vsakega nemira, bi potem pač nevarno vsplamtel nevolja, kljub vojaštvu in orožništvu. Seveda bi ljudstvo končno zopet podleglo sili in še dolgo čutilo posledice svojega upora, a za nesreče bi pač bili odgovorni drugi.« — »Slov. List« je pričel z nabiranjem darov. — »Domovina« pravi mej drugim: »Delavci so sami dobri Slovenci in računajo na pomoč svojih rojakov; obračajo se na vse sloje slovenskega naroda, da jim z milimi darovi po svojih močeh pomagajo boriti se za svoje postavno jim zajamčene pravice.« Tudi »Gorica« in »Soča« pišeta lepo o pravičnem boju delavcev. — Položaj v Vevčah je danes nespremenjen. Čas bi bil, da bi glavarstvo pričelo z odločnim vplivanjem, da se vodstvo tovarne prične z delavci vsaj pogajati.

Zagorski rudarji nameravajo jutri narediti izlet k Mariji na Sv. goro z zastavo in godbo. Toda mogočni Čobal se je oglasil: »Ali na božjo pot bote hodili?« Smo radovedni, koliko ga bo poslušalo. Vera je pač privatna stvar!

Bogoskrunstvo v Zagorju. Ko so se zagorski mokračji pustili po stari navadi »nafarbat«, da je ljubljansko bogoskrunstvo delo krščanskih socialcev, so silno vihali nosove. Čobal in Kristan sta imela »pod hruško« polna usta. Toda obrekovanju je kmalu sledila kazen. Mokrač Kulhanik, ki je po svoji stroki »žlajfar«, in ti so najbolj zagrizeni in brezumni mokračji v Zagorju, je v svojem stanovanju metal ob tla sv. razpelo in je razbil. Ljudem se je potem kazal, češ:

»Poglejte, kak pušlec imam!« Tega se je menda naučil od nekega predsednika, ki je tudi pred kratkim vzel neki deklici sveto podobico in jo raztrgal. Orožniki so mokrača odpeljali.

Nesreča v mariborskem učiteljskišču. Sluga učiteljske pripravnice v Mariboru je pripravljala te dni v svojem stanovanju rakete. Hotel je sestaviti neko novo tvarino in je v ta namen mešal razne kemikalije v neki stekleni posodi. Pri mešanju se je pripetila eksplozija ter vrgla razbito posodo slugi Sajovicu v obraz. Eksplozija je bila tako silna, da je Sajovicu eksplodirajoči material predrl tudi trebuh ter so slugi stopila čreva iz trebuha. Sluga je umrl.

Lutriš vere so postali v Celju. Elfrida Stepischnegg, bčič odvetnika; Edvard Reitter, sin c. kr. sodnega svetnika; Ida Wokaun roj. Stallner, vdova sod. adjunkta; Marija Adler, soproga knjigotrtca; Franc Weiss, sin učitelja voditelja deške ljudske šole; Franc Pollet, soprostnik premogokopa »Bohemia« v Pečovniku; Max Benesch, kliččavničar, sedaj na Laškem; Fritz Zangger, sin trgovca Zanggerja; Otto Sonnenburg, magistratni pisar; Viljem Lindauer, soprostnik opekarne; Emanuel Martiny, c. kr. nadgeometer, rojen v Kranju; dr. Viljem Stepischnegg, c. kr. sodni pristav; Emil Costa, komi; dr. Evgen Negri in soproga roj. Wilhelmina Stiger, bčič celjskega župana in trgovca; dr. Ernest Mravlag s soprogo in tremi otroci; Alfons Sorglechner, uradnik; Marija Payer roj. Lenart v Mirni na Dolenjskem, žena klobasarja; Viktor Fischer, pomožni uradnik. Katoliška cerkev s temi odpadniki prav nič ne izgubi. Veli listi naj odpadejo od drevesa!

Iz celovške škofije. Razpisani sta župniji: Št. Peter v Kačtalu do 23. junija in Ukve do 27. junija. — Radi bolehnosti č. g. župnika K. Kalta bo dekanijo Šmohor oskrboval č. g. Jož. Lakonik, župnik na Brdu. — V orglarski šoli v Celovcu je bila skušnja in šol. sklepa leta dne 16. t. m. Skušnja sta delala dva gojenca drugega leta in šest gojencev prvega leta. — Za dekanijškega svetovalca dekanije Sovodnje je izvoljen in potrjen č. g. Jos. Jandl, župnik v Lieseregu. — Preložena je kn. šk. vizitacija v sledečih farah; Dne 10. junija bo v Grabštanju (namesto 9.) Dne 11. junija v Selah (namesto 10.) Dne 12. jun. v Šmarjeti (namesto 11.) — Občni zbor Cecilijinega društva binkoštni terek izostane.

Koroške novice. Za župana občine Št. Peter nad Velikovcem je izvoljen slovenski narodnjak Jurij Morak, p. d. Jezernik. Doslej so bili v tej občini samo nasprotni župani. — Okrajni šolski svet beljaški je razpisal do 10. junija učiteljski mesti v Pontablu in Gorjanjih. V obeh krajih, zlasti v Gorjanjih, obiskujejo šolo slovenski otroci, a od učitelja se ne zahteva, da naj zna slovenski! Kdaj bo slavni okrajni šolski svet beljaški prišel do spoznanja, da je za slovensko mladino treba slovenskih učiteljev?! — V Št. Vidu ob Glini dobijo dva nova sejma, in sicer v ponedeljek pred sv. Jernejem in prvi ponedeljek meseca decembra. — V Št. Vidu ob Glini snujejo gospodarsko zadrugo in veliko skladišče. V ta namen je bil tam 19. t. m. shod kmetovalcev. — Dne 8. t. m. je v Pliberku nanaglomoma umrl pekovski mojster Schleich. Našli so ga v postelji mrtvega. — Pliberški občinski odbor je imenoval prejšnjega sodnika gospoda M. Schadena, ki biva sedaj v Celovcu, častnim občanom. — Pošto v Šmihelu nad Pliberkom je prevzela gospodična A. Novak, ki je bila doslej v Malem Cerknem. — Dne 13. t. mes. zvečer sta šla lovca Trunk in Fric iz Bekštanja na lov na petelina v maloški planini. Prenočila sta v planinski koči. Ko sta zjutraj zapuščala kočo in je Trunk zapiral vrata, se mu je puška nakrat sprožila ter šla Fricu skozi zgornjo ramo. Rana je bila huda, a vendar se je poškodovani še sam mogel podati domov. — Sam usmrtil se je v Zili pekovski pomočnik J. Zirnir pri gospodu A. Geldnerju v Stopičah. Skočil je v Zilo. Trupla dosedaj niso našli. — V Špitalu je bilo pri navačenju izmed 170 fantov potrjenih samo 25, in od teh nobeden ni iz Špitala! Tudi to je neko »znamenje časa«! — Na vrbskem jezeru so začeli parniki redno voziti dne 20. t. m. — Celovski huzarski polk je imel dne 19. t. m. veliko dirko na

vojaškem vežbališču. Dirke se je udeležilo mnogo gospode.

Ljubljanske novice. Trgovcu Višnarju na Starem trgu so zaprli prodajalnice. — Nezvestna zgrudila se je danes dopoldne na Marijinem trgu Marija Kos iz Rožnih ulic šte. 25. Spravili so jo na njen dom. — Neznani voznik podrl je na sv. Petra cesti na tla g. Aleševca in ga poškodoval na roki. — Ukraden je bilo v gostilni pri Lahu v Prečnih ulicah kleparskemu pomočniku Ivanu Kesarju 12 kron. Antonu Maliču, slugi v „Tonhalle“ bil je včeraj ukraden iz veže bicikel „Dürkop“, vreden 200 kron. — Na paden je bil Fr. Staudt včeraj zvečer v Lattermanovem drevoredu. V temačnem drevoredu napadovalcev ni spoznal. Ko je stražnik Korenjak prišel na lice mesta, sta napadalca zginila.

Od raznih strani. Škof dr. Anton Mahnič je prišel v Zagreb. Gost je zagrebskega nadškofa. — Nadvojvoda Leopold Salvator, ki sedaj potuje po Hrvaškem, pride tudi v Črnomelj in Kočevje. — Na moškem učiteljskišču v Kopru bode 11. junija delalo pismeni izpit 16 Slovencev in Hrvatov ter 11 Italijanov. — Okrajno drevesnico so ustanovili v Logatecu. — Na vseučilišču v Inomestu je bil danes promoviran Hrvat g. Jakša Račić, doktorjem zdravilstva „sub auspiciis regie“. — Imenovan je štabni zdravnik v Gradcu g. dr. Karol Vrečar, sin pokojnega vojniškega narodnjaka, garnizijskim vrhovnim zdravnikom v Petrovaradinu. — Poročila se je hči štajarskega rojaka, pokojnega profesorja dr. Kopača gđ. Ženka Kopač v Zagrebu z g. Robertom Frangeš. V Loki pri Žusemu pa se jutri poroči učitelj Kvirin Pertl z gđ. Miciko Peycha. — Predavanje je jutri na Teharjih. Priredi ga ondotno „Katol. slov. polit. društvo“. Predaval bode o gospodarstvu potovalni učitelj g. Belč. — Iz Save poleg Zagorja so potegnili neznanega utopljenca. — Razstava v Gorici se otvori 5 avgusta in bo otvorena do 2 septembra. Razstava bode na prostoru poleg trgovske in obrtne zbornice. Udeleži se razstave tudi več slovenskih obrtnikov.

Brzjavni in telefonski promet. Na brzjavni postaji tržaškega poštnega ravnateljstva je bilo na Primorskem oddanih in sprejetih 269.494 brzjav, na Kranjskem 31.140.

Otrok zgorel. Poroča se nam, da je v Imovici šte. 1., okraj kamniški pogorel mlin. Nesreča je hotela, da je zgorel tudi šletni otrok najemnika Fr. Grobolika. Ožgano truplo je strašno pogledati. Roke so do komolcev, noge pa do kolen popolnoma odgo-rele. Kdo je mlin zažgal, se ne ve.

Mrtvo truplo okolo 40 let starega moža je našel 23. t. m. neki ribič iz Zagorja v Savi blizu železniške postaje. Truplo je bilo kakih 14 dnij v vodi in se je mož bržkone ponesrečil, ker ni nikakih znakov nasilja.

Ustrelil se je predvčeranjim v Celovcu vojak 17. pešpolka, baje zato, da se je izognil 21dnevem zaporu. Imena uradni list ne objavlja.

Napad na mater. Trinajstletni deček Franc Bauer na Dunaju je hotel zaklati svojo mater. Mati se je s težavo rešila. Besnega dečka so prepeljali v opazovalni odelek blaznice.

Nova luč. Veliko hrupa je med učenjaki povzročila iznajdba prof. Lohangsporta, ki živi v St. Indijanu. Iznašel je čisto novo luč tako, da ni treba več niti petroleja in sveč, niti plina in elektrike. Nova luč prekosi bojda vse dosedanje luči in je nena-vadno priprosta in dober kup.

Sejmi po Slovenskem od 28. maja do 2. junija. Na Kranjskem: 28. v Postojni in Zatičini; 29. v Moravčah, pri Sv. Križu; 30. v Žirovnici; 31. v Lašičah, Mirni peči in Kostanjevici; 1. v Osilnici in na Slapu pri Idriji; 2. v Svirci in Motniku. — Na slov. Štajerskem: 28. pri Sv. Trojici, v Olimji, Rajhenbergu, Velenju in Poličanah; 31. v Arčičah, na Rečici in v Cirkovcah; 2. v Podstredju. — Na Prim.: 31. v Gorici in Vidmu; 1. v Vidmu; 2. v Hrpeljah in Gemoni.

Društva.

(Pogrebna Marijina bratovščina.) Ker ostali odbor društva „Marijine bratovščine“ neče sklicati nadaljevalnega obónega zbora, da bi se spopolnil odbor in volili revizorji, vršil se bode v ta namen shod v nedeljo 27. maja, ob 10. uri dopoldne v gostilni pri Virantu, kamor se vabijo s tem vsi člani, katerim ni bilo možno poslati dopisnic.

(Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo) ima v nedeljo dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne v „Mestnem domu“ svoj redni občni zbor. K obónemu zboru so vabljeni vsi izvršujoči, podporni in častni člani. Dnevni red je nastopni: Poročilo zapisnikarjevo, poročilo blagajnikovo, popolnitev odbora, sprememba pravil, imenovanje častnih članov, slučajnosti.

(Kolesarsko društvo „Ilirija“) ima v slučaju ugodnega vremena jutri, v drugem slučaju pa v nedeljo, dne 10. junija svojo cestno dirko iz Tržiča v Ljubljano (42 km). Začetek dirke ob dveh popoldne. Po izvršeni dirki vrši se na „Koslerjevem“ vrtu velika narodna veselica z godbo „Ilirije“, streljanjem na dobitke in drugimi igrami. Vstopnina 30 h za osebo. Za dirko so se zglasili gg.: Rebek, Gott-hard, Sternad, Patnik, Voglar, Hiti, Kubelka, Pakiš, Speil E., Folte in pl. Kranjc.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Ig. Šalehar, župnik v Dolenji vasi 10 kron.

Za „Katoliški dom“: Gosp. Janez Brenc, župnik v Preski 2 K. — G. prof. monsignor Ant. Zupančič 7 K 60 h.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 26. maja. Jutri gre ministar Rezek v Budimpešto, kjer ga sprejme cesar v avdienci. Ta razgovor je v zvezi z novimi pogajanjimi z Mladočehi, katera je vlada zopet pričela. Levičarji so nasproti tem obravnavam zelo hladni, ker po razbitju de-snice pričakujejo za-se ugodnejših časov.

Dunaj 26. maja. Pogoji, pod katerimi Čehi ponehajo z obstrukcijo, so preklic Kindingerjevega razglasa in vsaj začasna uvedba notranjega češkega jezika za Češko in Moravsko.

Dunaj 26. maja. Poslanec dr. Funke je sklical telegrafično za jutri ob polu 12. uri sejo načelnikov leveice. Konferenca se bode baje bavila s pogoji, pod katerimi opuste Čehi obstrukcijo. Bavila se bode tudi s predlogi proti češki obstrukciji, proti kateri so se odločili Poljaki in katoliška ljudska stranka, da skupno z levice postopajo proti njej.

Dunaj 26. maja. Ožje volitve za drugi razred se vrše danes. Udeležba je zelo živahna. Upanje je, da tudi pri ožjih volitvah zmagajo antisemiti. V devetem okraju, kjer je ožja volitev za štiri mandate, liberalci danes niti niso prišli na volišče, ker vedo, da bi bili grozno poraženi. V prvem okraju, kjer je kanonik Schöpfleuthner v ožji volitvi z liberalcem, je udeležba velika in agitacija zelo živahna.

Poreč 26. maja. Radi nerednosti v laških občinah je istrski dež. odbor ustanovil mesto dež. inspektorja, ki bode občine nadzoroval.

Krakovo 26. maja. „Czas“ piše proti temu, da bi se razpustil državni zbor, in ima raje, da se začasno tudi absolutistično vlada.

Budimpešta 26. maja. (C. B.) Avstrijska delegacija je nadaljevala danes razpravo o proračunu zunanega ministertva. Delegat Mauthner je zagovarjal izvedbo nagodbe kot brezpogojno potrebo za sestavo splošnega carinskega tarifa v svrhu novih trgovinskih pogo-dec. Izjavi se za ožjo gospodarsko zvezo evropskih držav proti Ameriki, kakor tudi za pomnožitev mornarice, povzdigo industrije, katero delo preprečujejo ravno Čehi z obstrukcijo.

Belgrad 26. maja. Nadvojvoda Fran Ferdinand si je včeraj ogledal Belgrad.

Bruselj 26. maja. Transvalsko poslaništvo dementuje vse vesti, da bi Krüger vpraševal za mir. Buri vztrajajo do skrajnosti. Transvalsko poslaništvo upa v zadnjem trenutku na coup d'etat.

London 26. maja. Angleška spodnja zbornica je vsprejela z 248 proti 129 glasovi zakon, po katerem se v občinske odbore v raznih delih Londona volijo lahko tudi ženske.

Vojska v Južni Afriki.

Angleži se sedaj marljivo pripravljajo za prehod čez reko Vaal na transvalsko tla. Po najnovejših poročilih se Buri tu ne bodo ustavili angleškemu prodiranju, ker baje niso mogli poskrbeti za potrebne varne nasipe, naravna lega ob tej reki pa ni ugodna za tako akcijo. Umaknili se bodo toraj prav do Johannesburga, ker se že davno vrše potrebne priprave in kjer se bodo borili do skrajnih sil. Večjo utrdbo bodo zgradili pri Klipsrandu pri gori Klipriver, kjer bodo nastavili šest topov.

Burske pozicije ob reki Renoster so bile neki prav dobro utrjene in bi se bili Buri lahko branili dalj časa, da jih niso pretili napasti Angleži od strani. Razdrli so most, več kilom. železnice in se umaknili preko mejne reke.

London 26. maja. Roberts je prišel v Vredeport, ki je oddaljen dva dni od reke Vaal. Buri se umikajo brez boja. Burska armada je močna samo 10.000 mož. Angleški vojni krili pod poveljstvom Frencha in Hamiltona sta menda že prekoračili reko Vaal in udrli v Transval.

London 26. maja. Takoj ko bo Roberts prekoračil reko Vaal, kar se zgodi morda še danes, bode kraljica izdala proklamacijo, s katero bode formalno izrekla utelešenje oranjske republike v angleško državo. — Ob enem se to naznani vsem velevladim. Tu se zelo boje, da bi Buri res ne razstrelili Johannesburgskih rudokopov.

London 26. maja. Reuterjev urad poroča iz Kimberleya 24. t. m., da so 23. t. m. došle Hunterove čete v Vryburg. Železnica do Vryburga je zopet popravljena.

London 26. maja. „Daily Mail“ poroča iz Laurence-Marqueza 24. t. m. da je izdala transvalska vlada manifest, v katerem jih pozivlja, naj se izjavijo, ali so za mir ali nadaljevanje vojske.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje)

„Nazaj, nazaj!“ kričé helebardi, za-ženó se skupno na one, ki stojé v prvih vrstah in jih obdelujejo s kopjišči svojega orožja. Oni vpijejo, rinejo nazaj, kolikor morejo, upirajo se s pleči v prsi in sujejo s komolci v trebuhe, s petami stopajo na prste onih, ki so stali za njimi. Nastane gneča in suvanje, da bi oni v sredi marsikaj dali za to, če bi mogli biti drugje. Vendar se nare-di nekoliko prostora pred prodajalnico. Glavar trka in trka, kriči, naj mu odpro. Ljudje pogledajo skozi okna, pridejo brzo doli in odpro. Glavar vstopi, pokliče straž-nike, ki se drug za drugim prignete noter, v tem ko najzadnji s helebardami zadržujejo množico. Ko so vsi notri, postavijo se v vrsto podobno verigi. Glavar brzo skoči na višek in stopi k oknu. Hej, kakšna gneča! „Ljudje!“ zakriči; več jih pogleda kvišku. „Ljudje, idite domov; vse mu je odpuščeno, kdor gre takoj domov!“

„Kruha, kruha! Odprite, odprite!“ razločilo se je v groznem kriku, s katerim je odgovarjala množica.

„Pamet, ljudje! Pazite se! Še je čas! Proč, domov! Kruha dobite, a ne na ta način! Hej!... hej! Kaj delate tu spodaj? Hej! Tu pri vratih! To je velika pregreha! Čajte, čajte! Bom videl! Za Boga! Pazite se! Sedaj pridem jaz! Hej, hej! Proč z železjem! Proč z rokami! Sramota! Saj ste vendar Milanci, znani po celem svetu radi svoje dobrote! Čujte, čujte! Saj ste bili vedno dobri otr... Ah! zverina!“

To naglo spremembo govora je povzročil kamen, ki je priletel iz roke jednega teh „dobrih otrok“ in zadel glavarja na čelu nad levim sencem. „Zverina! zverina!“ nadaljuje glavar, zapre okno in odstopi. Toda naj bi še takó kričal na vse grlo, njegove dobre in slabe besede so se porazgubile po gradnji, ki jih je bil slišal, in se niso mogli slišati.

ulice. Hotel je baš tedaj pogledati, kako obdelujejo vrata s kamenjem in železjem, katero so si v naglici preskrbeli, da bi sneli duri in iz oken iztrgali omrežje. Delo jim je šlo dobro od rok.

Mej tem so se gospodar in pomočniki zbrali pri gorenjih oknih, oboroženi s kamenjem, katere so si v naglici nabrali (bržkone so razdrli del hodnika). Kričé in vpijejo nad spodaj stoječo množico, naj odneha. Kažejo jim kamenje in namigavajo, da je začnó metati doli. Ko vidijo, da je vse bob ob steno, res jamejo sipati kamenje na ljudstvo. Ni jeden kamen ni izgrešil cilja; gneča je bila namreč taka, da bi proseno zrno ne moglo vmes pasti na tla.

„Hej sleparji! lopovi! Takega kruha daste ubogemu ljudstvu? Joj! Gorje! Sedaj! sedaj!“ kričijo spodaj. Marsikdo jo je skupil. Dva dečka sta obležala mrtva. Togota še poveča moč množice. Vrata so sneta, omrežje izdrtó. Kakor hudournik vsuje se množica noter. Domačini vidijo, da se jim bode slabo godilo in zbeže na podstrešje. Glavar, stražniki in nekateri domači ljudje zlezejo po vseh kotih. Drugi splezajo skozi strešna okna na streho kakor mački.

Ko zmagalci zagledajo plen, pozabijo na krvavo maščevanje, planejo po omarah. Kruh izgine, kakor bi trenil. Drugi pa se vržejo na blagajno, odtrgajo zapah, sežejo v skle-dicah, nagrabijo cele pesti, vtaknejo v žep in gredó, obloženi z drobižem, hoteč se vrniti pozneje po kruh, če bi ga še kaj ostalo. Množica udere po shrambah. Vsi tipajo po vrečah in jih grabijo. Ako je temu ali onemu vreča pretežka, odveže jo, strese toliko moke po tleh, da bi mogel nesti. Mej tem ko drugi kričé: „Počakaj, počakaj!“ se pripogne ter nagradi božjega daru v predpasnik, robec, pokrivalo. Ta teče k niškam, vzame kos testa, ki se vleče in uhaja na vseh straneh iz rok. Drugi iztakne sito moke in je drži nad glavo. Ta prihaja, oni odhaja. Može, žene, otroci se prerivajo sem ter tja in kričé. Bel prah se povsod vzdiguje in zopet pada ter zavija vse v meglo. Zvunaj vrvita dve sre-čujoči se vrsti ljudi, drveč druga proti drugi in se motata druga v drugo; nekateri namreč odhajajo s plenom, drugi še le tiščé noter ponj.

Mej tem, ko so v tej pekariji vse pre-kucnili, ni bila tudi nobena druga pekarija v mestu popolnoma mirna in varna. Nikjer pa se ni nabralo toliko ljudstva, da bi se moglo baš vse poskusiti. Po nekaterih pekarijah so gospodarji nabrali zaveznikov in se branili. Drugod, kjer se peki niso mogli zanesiti na svojo moč, pobotali so se z množico. Razdelili so kruha mej one, ki so se jeli nabirati pred prodajalnicami, pod po-gojem, da se precej odstranijo. In ljudje so radi odšli, ne radi tega, ker so bili zado-voljni, ampak, ker so se bali helebardirjev in biričev, kateri v pekariji „pri krevljah“, sicer niso nič zmogli, a jih je bilo drugod toliko, da bi lahko ustražovali maloštevilne upornike. Zato je bila pred ono nesrečno pekarijo vedno večja zmešnjava. Kogar so namreč srbele roke, da bi storil kaj junaškega, tekel je tja, kjer je bilo več somišljenikov in se ni bilo treba bati kazni.

(Dalje prih.)

Pozor! Kdor hoče imeti čiste, bele in zdrave zobe, naj rabi zobozdravka dr. R. Friana ustno vo do z novim antiseptikom, ki zabrani vsako gnjilobo zob. Steklenica zadoščujoča za celo leto se dobiva za 2 K pri Ervinu Burdychu, lekarju v Škofji Loki. 45 17

Cena žitu na dunajski borzi

dné 25. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za maj-juni	gl. 8-15	do gl. 8-20
„ „ jesen	„ 8-39	„ 8-40
Rž za maj-juni	„ 7-65	„ 7-68
„ „ jesen	„ 7-77	„ 7-78
Turšica za maj-juni	„ 5-83	„ 5-84
„ „ jul-avgust	„ 5-87	„ 5-90
„ „ sept.-okt.	„ 5-97	„ 5-98
Oves za maj-juni	„ 5-42	„ 5-44
„ „ jesen	„ 5-63	„ 5-64

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nobo	Padačina v 24 urah v mm.
25	9. zveč.	732-3	15-4	brezv.	oblačno	
26	7. zjutr.	732-7	14-5	sl. sever	oblačno	12-0
	2. popol.	733-5	13-0	sl. szah.	dež	

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča pred. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 27

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice šte. 22

v hiši gosp. Wessner-jeve 60 52-20

se priporoča predstavi
duhovščini in cerkvenim
predstojništvom v
naročila za izvrševanje
vsakovrstnih strogo
umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških sah

od kamena, gipsa

ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega ma-

terijala.

Priznana umetniško

dovršena dela!

Priznana pisma

so na razpolago.

Domača

tvrdka!

Letovišče

blizu Kranja na Gorenjskem.

Podnebje planinsko, svež zrak, brez
praha, izvrstna studenčnica. Mnogo lepih
separiranih sob, saloni, vodovod, gorke ko-
peli. Hrana v hiši je dobra in po ceni.

Več se izve pri lastniku **dr. Ed. Glo-**
bočnik-u, okrož. zdravniku v Kranji. 462 5-3

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži slikeri ter
povsod brez zgrebe, ako hoče prodajati postavne
dopuščane srečke in državna pisma.
Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Buda-
pest VIII, Deutsegasse 8. 430 10-3

Na prodaj je 397 5-5

hiša

s tremi sobami in vrtom.

Klodezne ulice št. 5 v Ljubljani.

Svarilo.

V »Slovenec« z dne 23. t. m. naznanja
neki **Jakob Jesih**, da prodá

posestvo v Dobrunjah št. 29

z opravo in živino vred.

To posestvo je lastnina pod kuratelo
danega Antona Jesiha in ker ga je Jakobu
Jesihu izročil v svoji blaznosti, teče sedaj
zaradi tega posestva pravda.

Vsakdo se torej **svari to posestvo**
kupiti. 486 3-1

Matija Remc,

prostovoljni sodni kurator Antona Jesiha.

Birmanski botri

naj si ogledajo mojo izložbo novih ur, zlatnine
in srebrnine

na Starem trgu št. 16.

Tu najdejo lepe, solidno in močno delane

ure

dokaj ceneje ko povsod drugej.

Enoletno jamstvo.

Srebrne ure za gospode, remt. gld. 5 60 in višje

» » » dame » » » 5 60 » »

Zlate ure za dame » » » 14 50 » »

Nikelne ure » » » 3 50 » »

Zraven primerni tok in zlate pa srebrne verižice.

Prodajam tudi 470 7-3

zlate prstane, srebrne in zlate
uhane, zapestnice, ovratne

verižice s križcem, sreem itd.

Vse ceneje ko drugej.

Rudolf Weber, urar v Ljubljani.

Stari trg šte. 16.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Rapidol je izvrstno sredstvo za ličenje
sobnih tal. Isto odstranja in
preprečuje lepljivost ličenih desk. Edina pro-
daja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL** v
Ljubljani, Frančiškanske ulice. 228 1 12-1
Vnanja naročila proti povzetju.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v
dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cer-
kvenega in nadarbinskega premoženja. — Z
raznimi obratci in stvarnim kazalom. — Sestavi
Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.

Brožiran izvod knjige stane v »Katoliški
Bukvarni« v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v pol-
sagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna

alkalična kislina

kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh
boleznihi (L.) 10 21

sapnih in prebavnih organov,

pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna
za otroke, prebolele in med nosečnostjo.

Najboljša dietetična in osvežujoča pijača.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
speeirijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Turnske ure

izdelujem nove in popravljam stare.
Priporočam se prečast. cerkvenim predstoj-
ništvom za obilna naročila.

476 1-1 **Matija Lenard,**

izdelovalec cerkvenih ur v Kranji.

Varstvena znamka: **Sidro.**
LINIMENT. CAPSICI COMP.
iz lekarne Richter-jeve v Pragi,
priporočano izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica po
40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 509 31
splah priljubljeno domače zdravilo
vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko »sidro« iz Richter-
jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristi izdelok.
Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elizebstrasse 5.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXXIII. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tustranske države.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji za-
konito dopuščena — ima 18.514 dobitkov v goto-
vem denarji in skupnem znesku 410.200 kron.

Glavni dobitok znaša

200.000 kron

v gotovem denarji.

Žrebanje nepreklicljivo dne 7. junija 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji,
L. Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri
davkarjih, poštnih in brzojavnih pa železničnih uradih,
po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Pod Trančo 1

priporoča osobito pred. duhovščini in sl. občinstvu
v mestih in na deželi izborna svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih
klobukov, 251 12-6
turistiških klobukov, čepic,

Tovarniška zaloga
lodenih klobukov c. kr. dvornih
založnikov A. J. Pichler v Gradci.

po raznovrstnosti blaga primerno nizkih cenah.

Prednaznanilo.

Spošt. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril na Glincah

vinsko trgovino na debelo.

Oddajal bom vsakovrstna pristna, naravna vina po primerni ceni.

Postrežba točna in realna.

Za mnogobrojna naročila se priporoča z vsem spoštovanjem

484 3-1

Ant. Kvas, Ljubljana-Glinca.

Dražba moke.

V konkurzno maso **Engelbert Leskovic** spadajočo zalogo moke (meroma
2800 kg) in nekaj žakljev suhih češpelj prodalo se bo s privoljenjem konkurz-
nega sodišča

v ponedeljek, dne 28. maja 1900

ob 3. uri popoldne potom javne dražbe na lici mesta v **Vodmatu, Bohori-**
čeye ulice št. 12 proti takojšnjemu plačilu in odpeljani blaga.

V Ljubljani, dne 26. maja 1900.

487 1-1

Advokat dr. Karol Triller

časni upravnik konkurzne mase.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

P. t. članom glavnega odseka

oddelkov I. in II.

(zavarovanje kapitalov za življenje in smrt)

ki so sklenili svoja zavarovanja v letih 1869. do 1894.,

pripada

483 1-1

10% na dividenda.

Dividenda izplačuje se v smislu § 3. pravil odd. I. in II. na doslej veljavne
police tako, da se odbije 10 % od zavarovalnine, ako zavarovanec ne želi, da se
mu v gotovem denarju doloži.

10 % na dividenda pripada brez izjeme na vsa zavarovanja kapitalov katerega
koli razkazila v glavnem odseku I. in II. oddelka, tedaj na zavarovanje za slučaj
smrti, za doživetje in na zavarovanje dote deci.

P. t. članom, ki so celoletno zavarovalnino za leto 1900 že plačali, bode se
omenjenih 10 % v gotovini izplačalo; onim članom pa, ki plačujejo zavarovalnino
mesečno, četrtletno ali pololetno, bode se odračunavala dividenda s 1. dnem julija
1900 začeti, do 30. dne junija 1901 pri posameznih obrokih.

Zavarovalnici iz leta 1894. imajo pravico do dividende od zavarovalnine, ki so
jo v tem letu vplačali.

Rezervni in poroštevni fond bank »Slavije« iznašajo koncem
leta 1899. K 20,579 494 88.

Od svojega postanka do konca let 1899. izplačala je banka

»Slavija« svojim članom zavarovanih kapitalov in odškodnin v

vseh oddelkih 62,922.942 86.

Samo za leto 1899. bilo je izplačano p. t. članom dividende 94.656 98.

Vse dividende pa so doslej člani prejeli 716 541 28.

kar je gotovo najboljši praktični dokaz, kako koristno je, zavarovati

se pri banki »SLAVIJA« kot vzajemnem zavodu

Pri tej priložnosti opozarjamo najširje kroge na ugodne in cene tarife banke

»SLAVIJE«.

Zbirke najpripravnějšíh tarifnih razkazil za življensko zavarovanje radi na

zahtevo vsakomur določimo.

V Ljubljani, 1. maja 1900.

Generalni zastop

vzajemno zavarovalne banke »Slavije.

Styria-kolesa

v raznih cenah vedno v zalogi!

Ne samo najljubše in
najdražje ampak tudi naj-
priprosteje in najceneje
se odlikuje po izvrstni konstrukciji,
trpežni sestavi in lahkem teku.

Tovarna za Styria-kolesa
Jan. Puch in dr., Gradec.

Zastopnik: **Fr. Čuden**, trgovec
s kolesi v Ljubljani. 198 20-9

DOBRA VARČNA KUHINJA.

Juhina zabela Maggi prekosi vse druge: vsako juho in slaboten bulon stori v trenutku dober in redilen, — le nekoliko kapljic je treba — Dobí se v izvornih steklenicah po 50 vinarjev po vseh prodajalnicah delikátéz, dišav, kolonijalnega in specerijskega blaga. Izvirne steklenice se po ceni napolnujejo z novo juhino zabélo Maggi-jevo. 168 12-4

Franc Zupan, vlasuljar

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4,
priporočam se prečistiti duhovščini in sl. občinstvu za
izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj
do najfinejšega izdelka. — Nadalje vsa
umetna pletenja in kite iz lepih las.
Postrežba natančna. 49 48-38

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena „Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati), ter se dobi za predplačilo 1 gl. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštenu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III., Steingasse 9, I. Stock, Th. 10.

Založnik, oziroma prodajalec je voljan vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več. 1000 24

Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner
v Ljubljani. 295 52-15

Občinskega tajnika

z letno plačo 1200 kron, ki je prost vojaščine in vešč slovenskega in nemškega jezika, sprejme občina Vrhnika.

Prošnje s prilogami naj se vpošljejo županstvu na Vrhniki do 10. junija 1900.

Županstvo na Vrhniki,
dné 26. maja 1900.

Gabrijel Jelovšek,
župan.

Ravnočar je izšla izredno zanimiva knjižica s podobami:

Burska vojska.

Založil A. TURK v Ljubljani.
Dobiva se po vseh knjigarnah. Cena 60 v. (30 kr.)

Burske vojske II. zvezek

namerava založnik A. Turk, knjigar v Ljubljani, izdati v kratkem, ako se oglasi vsaj polovica odjemalcev I. zvezka. 477 3-2

Bogdan Oblak,

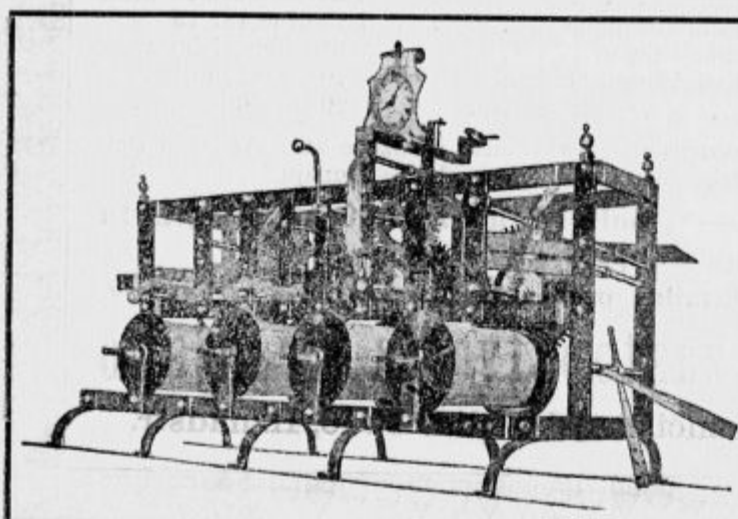
urar

na Vrhniki pri Ljubljani,

se najljudneje priporočam za napravo novih ali popravilo starih stolpnih ur.

Moje ure so iz najboljšega blaga in posebno trpežnega dela. Izdelujem jih po najnovejšem in najboljšem načinu, in ker so matematično natančno uravnané, kažejo čas tako točno, da jih ni treba regulovati. 51 25-19

Cene so nizke. Jamstvo 5 let. Proračuni na zahtevo brezplačno.

Pozor, kolesarji!

Vsled bližajoče se spomladi

nabavl sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih **400 komadov** in sicer od najznamenitejših tvrdk, kakor:

Puch, Meteor, Peugeot, Monarch, Seidl-Naumann

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od gl. 80 — naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od gl. 140 — do 230 —.

A. Putrich,

Ljubljana, Dunajska cesta.

Ceniki poštne prosti.

Mehaniška delavnica.

Eričar & Mejač, Ljubljana,

Prešernove ulice šte. 9

priporočata po zelo znižani ceni

jope za dame, plašče in haveloke,

jope in plašče za deklice,

obleke za gospode

in dečke, otro-

ške kostume,

površnike,

ulstre,

dalje

pristno angleško in tuzemsko sukno za izdelovanje oblek po meri.

482 6-1

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov

iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-3

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

61 12-5

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406.

Telefon šte. 57.

X. zvezek.

Uredil in založil
Fračišek Kralj

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Cene: brošir. 60 h, kart. 80 h, celoplat. 1 K 10 h, krasno vezani 1 K 80 h. — Dobivajo se: v semenišču, Katol. Bukvarni, pri Ničmanu, Giontinju, Schwentnerju in pri Kralju v Novem mestu. — Dobivajo se še prejšnji letniki razen I. in II.

Z osmimi slikami.

V Ljubljani 1900.

Primerno darilo za Veliko noč!

Pozor! prilični nakup!

Opozorjam

častite boterčke in boterce na mojo veliko zalogo
jako priličnih 466 4-1

birskih daril

posebno pa priporočam fine in natančne ure, katerih
cene so jako nizke, ker sem imel priliko kupiti večje
število pravih švicarskih ur pod jako ugodno ceno.

Srebrna močna moška rem. od gl. 5:30
zlata " ženska " " " 5:30
zlata " " " " 14-

naprej z jednoletnim jamstvom.

V zalogi imam tudi zraven spadajoče lepe zlate,
srebrne in double-verižice, uhane, zapest-
nice, križce, srečke itd. vsa veliko ceneji nego
povsod. — Priporočam se uljudno

FRAN ČUDEN

urar v Ljubljani, nasproti rotovžu.

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

Iz lekarne B. FRAGNER v Pragi

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki
poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi,
ureja želodčno delavnost prav zanesljivo.

Velika stekl. I gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdra-
vilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in
bolečine lajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka
je pristavljena postavno vpi-
sana varstvena znamka.

Glavna zaloga:

lekarna B. Fragner-jeva „pri rmem orlu“, c. kr. dvor. zal., v Pragi,

Mala strana, vogal Spornerejeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschlager,
J. Mayer, ter v vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 760 26-19

Vsa luksus-piva izpodrine najbolje renomirano dvojno vležano in granatno pivo

iz delniške pivovarne v Budjevicah

ki je na strokovni razstavi v Stuttgartu l. 1897 dobilo **jedino prvo**
častno darilo z izrecnim pristavkom „za izborno pivo“. Jako
pohvalna priznanja tukajšnjih in vnanjih p. n. odjemalcev so mnogoštevilno
na blagohoten vpogled na razpolago.

Oddaja se v sodih in v zabojih po 25 steklenic à 1/2 litra po
konkurenčnih cenah.

Dalje 335 20-12

glavno zastopstvo

I. najbolje renomiranega kranjskega valjičnega mlina

Vinko Majdiča v Kranju.

ANTON DITRICH v Ljubljani

Telefon št. 109.

Marije Terezije cesta št. 2.

Telefon št. 109.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vred-
nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
984 64 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejevicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 25. maja.

Skupni državni dolg v notah	97.45
Skupni državni dolg v srebru	97.45
Avstrijska zlata renta 4%	114.95
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	96.40
Ogerska zlata renta 4%	115.05
Ogerska krona renta 4%, 200	91.20
Ogersko-ogerske bančne delnice, 600 gld.	177.3
Kreditne delnice, 160 gld.	718.25
London vista	242.40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.25

20 mark	23.66
20 frankov (napoleonov)	19.26
Italijanski bankovci	90.50
C. kr. cekini	11.34

Dne 24. maja.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	168.4
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158.25
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	202.25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93.70
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138.25
Dunavske vravnave srečke 5%	252.4

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108.4
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.50
Priporočene obveznice državne železnice	414.4
južne železnice 3%	321.50
južne železnice 5%	118.25
dolenjskih železnic 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	398.4
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	335.4
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	40.25
Ogerskega " " 5 " "	19.75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12.4
Rudolfove srečke, 10 gld.	63.50

Salmove srečke, 40 gld.	175.25
St. Genois srečke, 40 gld.	183.4
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178.4
Ljubljanske srečke	49.4
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	284.4
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6290.4
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	777.4
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	107.4
Splošna avstrijska stavbinska družba	176.4
Montanska družba avstr. plan.	501.4
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	420.4
Papirnih rubljev 100	255.75

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priporoča se prečistiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, cingulum** in vsakovrstne **šemisete**,
kakor tudi **vsa druga v to stroko spadajoča dela**
natančno po meri.

Prosim prečistiti duhovščino, da me blagovoli počastiti s
cenjenimi naročili, zagotavljam, da bodem vedno skrbel, da
zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 17

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Zaloga Karl Giani-jevih vezil in tkanin

FELLINGER in HASSINGER

c. in kr. dvorni založniki.

114 26-2

Cerkvena oblačila, društvene zastave itd.

Dunaj, I., Sellergasse 10, „Göttweigerhof“.

Krasni cenik z nad 300 podobami brezplačno.

Dobiva se povsod.

927 (36-22)

Kalodont

Najboljše in najcenejše sredstvo za čiščenje zob.

„The Mutual“, zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Popolnoma vzajemna.

Police so po preteku 2 let nespodbijalne in po preteku
3 let nezapadljive.

Konečne številke bilance za l. 1898:

Denarno stanje	1,369.576,693.29 kron
Zavezanosti na račun lastnikov polic	1,150.168,487.79 »
Prebitek na račun lastnikov polic	219.408,205.50 »
Zavarovalno stanje vseh telesne rente	4,795.509,175.81 »
Dohodki leta 1898	299.660,000.4 »

Rezerve premij avstrijskih zavarovancev založene so v avstrijski zlati
renti pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Letne dividende. — V polici sami zajamčena posojila in
odkupi v gotovini.

Pojasnila, prospekte itd. daje

858 26-16

generalno zastopstvo za Kranjsko

v Ljubljani, Franciškanske ulice št. 16, II. nadstr.